

**ÁRA 1500 KORONA**

# VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI  
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.  
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

**MEGJELENIK  
MINDEN  
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K  
Félévre 31.000 K, Negyedévre 16.000 «  
Egyes szám ára ... .. 1.500 »

**Budapest, 1925.**

**VI. évfolyam, 45. szám.**

**Vasárnap, november 8.**

## A legnagyobb magyar emléke.

Ezen a héten mult száz esztendeje annak, hogy a Magyar Tudományos Akadémiát megalapították. Ez az alapítás elsősorban a Széchenyi István gróf nevéhez fűződik, mert ő volt az, aki a tudományakadémia céljaira összes birtokainak egy évi jövedelmét (hatvanezer forintot) ajánlott fel. Nemes példaadása magával ragadta az ország fenkölt gondolkozású, vagyonos főurait s így közadakozásból sikerült életre hívni azt az intézményt, amely tudományos életünk fejlődését megindította.

De a Tudományos Akadémia alapítása csak egyik

láncszeme volt a Széchenyi István alkotó munkájának. Az általa kezdett és irányított reformmunkálatok az ország gazdasági és szellemi életének minden szükségletére kiterjedtek. Nem született még férfiú, aki lángelméjével annyira felismerte volna a nemzet haladása érdekében megoldandó feladatokat és aki gondolatait annyira tette tudta volna váltani, mint Széchenyi István.

Huszártiszt volt a fiatal gróf, de katonai pályáján vagyoni helyzetének előnyeit arra használta fel, hogy az idegen országokat beutazza s megismerkedjék a haladottabb országok viszonyaival. Kiművelte elméjét és



**Az ország hódolata Nagyatádi Szabó István sírja előtt.**

Mayer János földművelésügyi miniszter gyászbeszédet mond. — A minisztertől jobbra Nagyatádi Szabó István özvegye foglal helyet.

európai látókört szerzett. Visszakerülvén kis hazájába, élete szent hivatásává tette, hogy a messze elmaradt Magyarországot kiemelje kezdetleges viszonyaiból és virágzóvá tegye. Az újítások nagyszerű terveivel áll elő s csakhamar maga körül csoportosítja a haza jobbait.

Figyelme mindenre kiterjed. Korszakos átalakulásait a mezőgazdaságon kezdi. Megalapítja az első lötenyésztési egyletet, bevezeti a lóversenyeket, vízlecsapoló munkálatokat fogantat, megszervezi a malomipart. Sürgeti az utak kiépítését, a Tisza szabályozását, kézbe veszi a dunai út kiépítésének mozgalmát, megalakítja a Duna Gőzhajózási Társaságot. Propagálja a birtokforgalom szabadságát, a hitelkérdés rendezését és egész sorozatát azoknak a tennivalóknak, amelyek Magyarországot ósdi gazdálkodási rendszeréből kivezetik a korszerű fejlődés útjára és a viláfgorgalomba kapcsolják. Foglalkozik egyidejűleg irodalommal, a színjáték ügyeivel; kaszinót alakít, ahol tömöríti a társadalom vezető elemeit. Szóval és írásban tanítja, lelkesíti nemzetét, amelyet tespedéséből kiragadva, korszakos léptekkel vezet a művelt népek közé.

Sokan nem tudják követni lelkének fenséges szárnyalását. Fanatikus hittel vívja meg harcait a kishitűekkel és becsmélőkkel; vitáirásai kiemelkednek a kor ködéből, mint tenger hullámaiból a világítótorony. De meg van írva a sors könyvében, hogy ennek a nagyszerű férfiúnak az útja a tragikum felé forduljon. Amit Széchenyi cselekszik, azt Bécs merésznek és soknak tartja, idehaza a nemzet politikai felszabadítására vágyók kevések. E két malomkö között a lázas munka és a honfiúi tépelődés felőli Széchenyi idegeit, lelkének tüneményes fénye elhomályosodik s tébolydában hal meg, mint saját nagy szívének s mérhetetlen hazaszeretetének áldozata.

Már kortársai a legnagyobb magyar névvel díszítették fel, pedig ők valójában nem látták még Széchenyi nagyságának igazi méreteit. A történelmi távlatból nézve tűnik fel csak ennek a férfiúnak és alkotó erejének titáni nagysága. Méltán ünnepli benne a nemzet korának prófétáját, akinek eszmei hagyományai ma is felbecsülhetetlen értéket bír.

Budapest, november 7.

**Széchenyi nyomdokain.** November 3-án volt száz esztendeje, hogy a pozsonyi kerületi gyűlésen Széchenyi István gróf, az addig ismeretlen huszártiszt, fölszólalt és birtokainak egyévi jövedelmét ajánlotta jól a Magyar Tudományos Akadémia megalapítására. Vasárnap — e hó 8-án — ünnepli a magyar társadalom ezt az emlékezetes évfordulót az országos Széchenyi-ünnep keretében. Korszakalkotó volt Széchenyi István gróf munkássága. A mezőgazdaság föllendítése, a lötenyésztés, a gazdátársadalmi szervezkedés, a szövetekezés, a vízszabályozás, a gazdasági irodalom és a közlekedés fejlesztése épügy névhez jűződik, mint a főváros egyesítése, a dunai és balatoni gőzhajózás, a Lánchíd, a kaszinók, a Vaskapu, a lóverseny, a gőzmalmok és a színház létesítése. De sokan nem tudják, hogy mindazok a nemzeti reformok — minők az ősiség eltörlése, a jobbágyság fölszabadítása, az egyenlő teherviselés, a törvény előtti egyenlőség, a nem nemesek birtokszerző joga, a

magyar nyelvű törvényhozás, a hiteljog, a felelős kormány — melyeket a negyvennyolcas időkben valóstítottak meg, mind Széchenyi agyának szüleményei. Széchenyi nagyságát még nem ismeri a nemzet. Ha megismeri, követni fogja. Ép azért örvendetes, hogy a nemzet oly szép ünneppel készül megülni Széchenyi föllépésének százéves fordulóját. Az ünnepen, mint értesülünk, a falvak népe is nagy seregben vesz részt a Faluszövetség fölhívására. A magyar falvak népének tüntetése azt jelenti, hogy megtalálta vezéresillagát, Széchenyi szellemét, melyet követnie kell. Széchenyi munkás hazaszeretletét, áldozatkész hazafiságát, demagógia helyett lelkiismeretességét, tudást és önismeretet hirdeti. Nyomdokain elérí a magyarság leghöbب vágyát: a föltámadást!

**Tűzhely és barázda.** A Faluszövetség két irányban indított országos mozgalmat. A házhelyhez jutott kisembereket közösségíti, hogy házaikat fölépítsék. E célból a kötelekében levő házhelyhez jutottaknak nagyon olcsó kamattal ötévi törlesztésre ad a házépítéshez szükséges faalkatrészeket: ablakokat, ajtókat, gerendákat, tetőzetet és eszfélét. A másik irányú tevékenysége az, hogy a földhözjutott kisembereknek lehetővé teszi, hogy földjeiket olcsón és jól megszánthassák. E célból motorkéket küld olyan helyekre, ahol nagyobb számban vannak olyan földhözjutottak, akik a Faluszövetség tagjai. A szántási díj sokkal olcsóbb, mint egyes vidékeken ma divatos. Ezzel a bérzszorától is megszabadítja a szövetség a kisembereket. A Faluszövetség mozgalmát örömmel fogadja a falvak népe, mert látja belőle, hogy míg a szociálisták és más agitátorok csak szájjal «segítenek» a falu népén, de voltaképp elvisznek tőle pártadót, meg előfizetést és szakszervezeti költséget, addig a hazafias Faluszövetség tetteikkel siet a falusi a kisemberek segítségére.

## A rokkantkérdés rendezése.

A Kisgazdapárt legutóbbi értekezletét a rokkantkérdés megoldásának szentelte. A kormány terveit Vass József népjóléti miniszter ismertette. Előadásából, mely a falvak közönségének igen nagy érdeklődésére tarthat számot, a következő részleteket közöljük:

1925 május hó 1-én 337.902 volt a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvak száma. A nyilvántartás elvégzéséhez tökéletes katalógus áll rendelkezésre, amelynek egy példánya a községek-nél van, míg a tulajdonképeni anyakönyvet a népjóléti minisztériumban vezetik. Az alispánok, illetve a polgármesterek minden hónapban az összeírás alapján igénylik az ellátási összegeket és egyuttal kötelesek bejelenteni a beállott változásokat. Az új költségvetés keretén tízmillió aranykoronát fordít a járulékok céljaira, de ezenfelül még körülbelül négy millió aranykorona szükséges. Ez húszmillió aranykorona, amely háromszáz milliárd papirkoronának felel meg. Ami a rokkantaknak rokkantságuk tekintetében való elosztását illeti, 35.000 ember tartozik a huszonöt százalékos rokkantak osztályába. Ezek közül alig van olyan rokkant, kinek szüksége volna az amúgy is csekély járulékra. Leghelyesebb volna ezt a létszámot kihagyni a rokkantkérdésből vagy pedig végkielégítést kellene megállapítani számukra. Ezek egyelőre kapják a mostani járulékat. Az ötven százalékos rokkantak legnagyobb része elhelyezkedett, úgy hogy megcsökkent munkajelüket föl tudják használni. Mindazonáltal ezeknek járulékaikat emelni fogják 1926 január 1-től fogva, még pedig a legénységi állománynál havi 60.000 koronáról havi 100.000 koronára, az altiszteknél 150.000 koronára, a tisztelnél pedig 200.000 koronára. A hetvenöt százalékos rokkantaknál a legénységi állományban a mai 250.000 koronát havi 400.000 koronára, az altiszti állományban 300.000 koronáról 600.000 koronára, a tisztii állományban 400.000 koronáról havi 800.000 koronára akarják fölemeltetni az ellátási díjat. A százszázalékos rokkantaknál az emelés aránya a következő: legénységénél 500.000 koronáról 1.000.000 koronára, altiszteknél 750.000 koronáról 1.500.000 koronára, a tisztelnél pedig, akik most 1.000.000 kapnak, 3.000.000 koronára. Ami a hadiözvegyek kérdését illeti, az összeírás szerint a legénységi állományba tartozók özvegyeinek száma 70.000, altiszti özvegy van 11.000 és tisztii özvegy 1000, összesen tehát 82.000. A hadiözvegyek járulékaiknak összege ma 100.000.000 koronával terheli a népjóléti tárcát, de a tervezet szerint a hadiözvegyi járulékat száz százalékkal kívánják emelni, vagyis a legénységénél havi 40.000-ról 80.000-re, altiszteknél 150.000-re, a tisztii özvegyeknél 90.000-ról

200.000 koronára. A hadiözvegyek létszámának pontos megállapítására a népjóléti miniszter rendeletet fog kibocsátani, amely szerint a hadiözvegyi járulékokat 1926 január 1-étől az említett összegekre emelik föl, azonban csak azoknál az özvegyeknél, akik maguk kéri ezt megfelelő indokollással. Az egyes községi előljáróságok kötelezve lesznek ezeknek a kérdéseknek a felülbíráására. A járulékok kifizetéséhez szükséges összeget a *hadirokkant járulékadó* útján fogják előteremteni. Az erre vonatkozó törvényjavaslat elsősorban azokat terheli meg, akik nem vették ki részüket a *védelmi kötelezettség*ből. A javaslat szerint a rokkantjárulékadót azok fizetik, akik huszadik életévüket betöltötték, ötvenedik évüket még meg nem haladták. Nem lesznek hadmentességi adó alá a *rokkantak és azok, akik tényleges szolgálatot teljesítenek*. Ez utóbbiak azonban csakis *szolgálati idejük tartamára*. A javaslat ismertetése után Gräffl Jenő, Csontos Imre, Perlaky György, sokorópátkai Szabó István egyöntetűen annak a kívánságuknak adtak kifejezést, hogy az adózásnál előnyben részesítsék azokat, akik a *harcúton tényleges szolgálatot teljesítettek és ezt vitézségi éremmel vagy Károly csapatkereszttel igazolni tudják*. Méltánytalan volna ugyanis, hogy azok, akik a fronton voltak, ugyanolyan összegben essenek hadmentességi adó alá, mint akik szolgálatot egyáltalán nem teljesítettek. Bud János pénzügyminiszter megígérte, hogy a kérését honorálni fogja.

## MI HIR A POLITIKÁBAN?

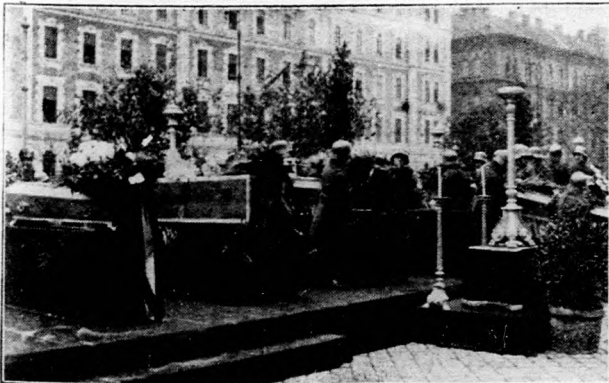
### Az új pénz.

A nemzetgyűlés elmúlt hetét az új magyar pénz megállapításának kérdése avatta nagyjelentőségűvé. Bud János pénzügyminiszter terjesztette be az új pénzre vonatkozó törvényjavaslatot, amely szerint — mint ismeretes — a számolási egység az 12.500 papirkorona értékű pengő, amely száz fillerre oszlik. (A pénzügyminiszter ugyanis elejtette az eddigi garast mint legkisebb pénzegységet és helyette elfogadta a fillér elnevezést.) A húsz és tíz pengősöket aranyból készítik. Ezüsből az egypengőst verik és lesz ötven, húsz, tíz, két és egy filléres nem nemes fémből készült váltópénz. A koronában való kötelező számítás helyébe 1927. évi január 1-től a pengőértékben való kötelező számítás lép és a régi arany- és ezüstpénzek ettől az időtől fizetésre nem használhatók fel.

A törvényjavaslat tárgyalása során Bud János pénzügyminiszter hosszabb beszédben világította meg a 12.500-as osztószám előnyeit a többi felmerült osztószámmal szemben és nyomatékosan hangsúlyozta, hogy csak olyan pénzegység jöhet, amelynél senki sem veszthet és senki sem nyerhet. Ebből a szempontból pedig a sokak által kívánt 10.000-es osztószám épséggel nem megfelelő.

### Széchenyi István gróf emlékének törvénybeiktatása.

Ugyancsak az elmúlt héten nyújtotta be Bethlen István gróf miniszterelnök a *Széchenyi István gróf emlékének törvénybeiktatásáról* szóló törvényjavaslatot. A javaslat szövege a következő:



Glaszországból hazahozott hősi halottaink hamvai a keleti pályaudvar előtt.



### Megható kép az erdőcsokonyai gyászünnepegyről.

A nyolcvanhároméves Szalóky Dániel, nagyatádi Szabó István tanítója elmondja a földmivestársadalom felejthetetlen vezérének gyermekkori imádságát.

«A magyar nemzet századik évfordulóját ünnepelve annak az eseménynek, hogy Széchenyi István gróf a pozsonyi országgyűlésen közéleti munkásságát megkezdte és 1825. november 3-án példát adó nagy tettevel lehetővé tette a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását, a nemzetgyűlés elhatározta, hogy:

1. §. Széchenyi István gróf közéleti munkásságával, melyet alkotásainak nagy sora hirdet, a nemzet háláját teljes mértékben kiérdemelte.

2. §. Nevének el nem multható emlékezte törvénybe iktatatik.»

A kormány ezzel a javaslattal a nemzet háláját kívánta Jeróni a «legnagyobb magyar» emléke ránt.

### Két gazdasági törvényjavaslat.

A nemzetgyűlés letárgyalta és elfogadta a *halászati jog gyakorlásáról és a burgonyarák és koleradöbög behurcolásának és elterjedésének megakadályozásáról* szóló törvényjavaslatokat. Mindkét törvényjavaslat a gazdátársadalom érdekeit érinti.

### Kilépünk-e a Népszövetségből?

A nemzetgyűlés egyik ülésén szóba került az a nagyfontosságú kérdés, vajjon továbbra is *tagjai maradjunk-e a Nemzetek Szövetségének*? Ezt a gondolatot a magyar kisebbségek érdekében indított harcunk sikertelensége vetette fel. Bethlen István gróf miniszterelnök a kérdéssel kapcsolatban elismerte, hogy amennyit a pénzügyi kérdésekben köszönhetünk a Népszövetségnek, annyira nem kielégítő a kisebbségi kérdésekben elfoglalt álláspontja. És javulást sem várhatunk egyhamar. Hiszen az egyik oldalon a fegyverek milliói állanak, a másik oldalon pedig teljes lefegyverzés. Remélhető azonban, hogy a locarnói értekezlet lesz a jobb jövő előkészítője. Ami már most azt a kérdést illeti, hogy kilépünk-e a Népszövetségből, pillanatnyilag adódhatik olyan helyzet, hogy a benmaradás számunkra lehetetlenné válik, viszont igaz az, hogy a Népszövetség az egyetlen fórum ma, ahol életbevágóan fontos kérdésekről tárgyalni lehet. Már pedig a távollevőnek nincs igaza. Föltehető, hogy amikor Németország is a tanács tagja lesz, sok minden meg fog változni. Nekünk Németországgal hasonló sérelmeink vannak és így ma sem a nagyhatalmakhoz való felebbezést, sem a különböző megíró intézkedéseket célszerűnek nem látja, hisz az ilyen intézkedések különben is az erősek fegyverei, a gyenge ne nyuljon hozzájuk.

A nemzetgyűlés október hó 31-én *hősi halottainak* és a vértanu halált halt *Tisza István* grófnak és *Náday Lajos*-nak emlékét szentelte meg. *Scitovszky Béla*, a Ház elnöke méltatta nagyhatású beszédében a nap jelentőségét, majd a képviselők átvonultak a Ház egyik folyosójára, ahol a háborús hősök és a forradalom vértanuinak emléktábláit leplezték le. Itt *Huszár Károly* és *Zsitvay Tibor* alelnökök mondtak emlékbeszédeket.

**A miniszterelnök Genfben utazik.**

A Népszövetség december 5-én folytatja tanácskozásait *Genfben*, amikor is letárgyalásra kerülnek azok az ügyek, amelyekben a tanács a nyári ülésszakon nem tudott döntést hozni. Napirenden szerepel a kisebbségi kérdések mellett a *magyar tisztviselők státus- és fizetésrendezési ügyének kérdése is ezért a tanácsülésen Bethlen István* gróf miniszterelnök is meg fog jelenni.

**A tisztviselők státusrendezése.**

A kormány a *tisztviselők státusrendezéséről* szóló rendelettervezetet a nemzetgyűlés harminchármas bizottsága elé terjesztette. A státusrendezéssel a kormány a forradalmi kormányok által létrehozott aránytalanságokat tünteti el. Köztudomású ugyanis, hogy a tisztviselőket a forradalom alatt tömegesen léptették elő azzal a céllal, hogy megnyerjék őket az új rendszernek. Természetesen magasabb rangosztálynak megfelelő munkakört nem adhattak nekik, ezért aztán előállott az a helyzet, hogy a magasabbrangú tisztviselő régi munkakörét végezte. A státusrendezéssel megszűnik ez a visszás állapot és mindenki csak a rangjának megfelelő munkakört fogja ellátni. Egyúttal a tisztviselőosztály jobb helyzetbe fog kerülni, mert a hivatali állások közti helyes arány megteremtésével a tisztviselők fizetését is megfelelően rendezni lehet. Figyelemreméltó a státusrendezésről szóló javaslatban az a szempont, hogy a fölösszámú tisztviselőket nem teszik B-listára, hanem meghagyják őket állásukban, ezzel szemben azonban előléptetésben és fizetésrendezésben nem részesülhetnek.

**Gyászünnepegy nagyatádi Szabó István sirjánál.**

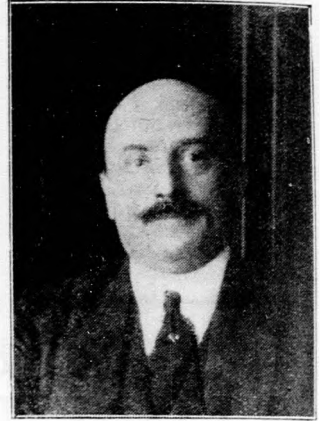
November hó 1-én, Mindenszentek napján kegyeletes ünnepegy keretében adózott a kormány, a Kiszgazdapárt és az egész ország kiszgazdatársadalma nagyatádi *Szabó István* emlékének. *Mayer János* földmívelésügyi és *Pesthy Pál* igazságügyminiszterek vezetésével a Kiszgazdapárt nagyobb küldöttsége zárandokolt el *Erdősokonyára*, a nemzet nagy halottjának sirjához. A gyászünnepegyen megjelent nagyatádi *Szabó István* özvegye és egész családja is, valamint az egész község. A sirnál *Halka Sándor* református lelkész mondott imát, majd *Mayer János*, a Kiszgazdapárt nevében, *Pesthy Pál* pedig a kormány nevében helyezett emlékbeszédegy kíséretében koszorút a sirra. Ezután a község, a járás, a vármegyeg, más városok és a társadalmi egyesületegy képviselői tettek koszorút nagyatádi *Szabó István* síremlékére. Az ünnepegy végén a nyolcvanhároméves *Szalóky Dániel*, *Szabó István* egykori tanítója mondotta el nagyatádi *Szabó István* gyermekkori imádságát:

*Felkeltemben, lefektemben  
Egy ima a kebelemben :  
Legyén egység nemzetemben !  
Értsen egyet a magyarnak szíve-szája,  
Boldoguljon és viruljon szép hazája !*

**A KÜLPOLITIKA ESEMÉNYEI**

**Megbukott a francia pénzügyi diktátor.**

*Caillaux* francia pénzügyminiszter legutóbb az amerikai Egyesült Államokban járt, hogy Franciaország amerikai tartozásainak kérdését rendezze. Ez az út nem járt a megfelelő sikerrel s már akkor hangzóttak hírek, hogy *Caillaux* pénzügyi programja megbukott. A pénzügyminiszter Franciaország válságos pénzügyi helyzetén ügy akart segíteni, hogy az állami bevételeket vagyonaadó útján akarta emelni. Törvényjavaslatához mindenképen ragaszkodott, bár sem a kormány tagjai, sem a kormányzópártok nem értettek vele egyet. *Painlevé* miniszterelnök végül is lemondásra szólította föl *Caillaux*t, amikor azonban a pénzügyminiszter erre nem volt hajlandó, az összkormány mondott le. *Doumergue* köztársasági elnök ismét *Painlevét* bízta meg a kormányalakítással, aki új kormányában a pénzügyi tárca irányításának jogát magának tartotta fenn.



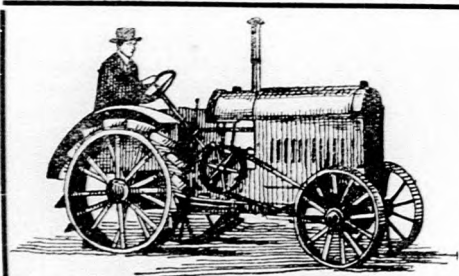
**Caillaux,**  
a megbukott francia pénzügyi diktátor.

**Részleges kormányválság volt Németországban.**

*Luther* német birodalmi kancellár *Locarnóból* hazatérve beszámolt az értekezlet eredményeiről. A német nemzeti párt, amelynek három minisztere a kabinet tagja volt, Németország érdekeivel ellenkezőnek találta azt, hogy a kormány a nagyhatalmakkal biztonsági megállapodásokat kötött, s ezért a párt három minisztere bejelentette lemondását. A miniszterek lemondása nem okozott kormányválságot, mert *Luther* kancellár kijelentette, hogy a *locarnói* szerződés jóváhagyását mindenképen keresztülviszi a birodalmi gyűlésen, s ha nem tudná megszerezni ehhez a többséget, új választástól sem riadna vissza. A lelépő miniszterek helyét államtitkárokkal töltötte be.

**A görögök kiűritették a megszállott bolgár területet.**

A görög-bolgár határösszetűzéssel kapcsolatban a Nemzetek Szövetségének tanácsa fölszólította az athéni és szófiai kormányt, szüntessék be az ellenségeskedést és mindkét ország hadereje húzódjék vissza a saját területére. A határozat értelmében a görögök kiűritették a megszállott két községet. A Népszövetség bizottsága fogja most már eldönteni, kinek a részéről történt határsértés. A kiűritett területen egy semleges bizottság járt és megállapította, hogy az összes magtárakat kirabolták a görögök, gyujtogatgattak, pusztítottak, sőt a gyilkosságoktól és egyéb embertelenségektől sem riadtak vissza.



**Mc GORMICK TRACTOR** raktárról  
azonnal  
szállítható  
International Harvester Company Mc Cormick & Deering, Chicago  
VEZÉRKÉPVISELET **DÉNES B.**  
Részvénytársaság, Gőz- és Motorekeosztály Budapest, V., Váci-út 98.  
Levélcímf: Budapest 56. Fiókbérlő. — Sürgönycímf: «Débert Budapest.»  
Telefón: 139—15 és 70—43. — Alapítva 1883.

# MIT AKAR A FALUSZÖVETSÉG?

## A szövetség kulturális tevékenysége.

A szövetség kulturális munkája arra irányul, hogy az olvasást, illetőleg a könyvet megszerettesse s ezzel az önművelés útját egyengetse. A jó papról is azt mondják, hogy holtig tanul, de ugyanígy kell tanulnia a gazdának és az iparosnak is. A gazdálkodás is tudomány, még pedig nagy tudomány s nem kevésbé ez az ipar is. A tudomány folyton halad, aki nem tart vele lépést, lemarad. Az élet az értékek versenye: aki nem tud nagyobb értéket termelni és készíteni, az a versenyben hátréba szorul.

Az ismeretek maradandóbb megőrzésére szolgálnak szövetségünk könyvkiadványai, melyek könnyen érthető módon, élvezetesen és röviden ölelik fel egy-egy olyan tárgykört, mely a falu népét gazdasági, egészségügyi és általános művelődési szempontból érdekli. A falu könyvtárában legújában megjelent kötetek címei legjobban bizonyítják, hogy szövetségünk könyveinek megválogatásával és kiadásával mennyire égetően sürgető igényeket elégít ki. Ime a legújabb könyvek:

Kovács Sándor dr.: **Anyá és csecsemőgondozás,**

Bene Lajos: **A magyar falu társadalmá,**

Borus Ferenc: **Villamosítás falvainkban,**

Máhr Mária: **A hatodik testvér** (szindarab),

Prack László dr.: **Kisgazdaságok Bajorországban,**

Csörgei Titusz: **Madárvédelem a kertben.**

A jövő nemzedéknek testben, lélekben és számban való megerősítését szolgálja szövetségünknek a vallás és közoktatásügyi miniszter rendeletére már két év óta folytatott s legszebb eredményt elért

### iskolai falikép akciója.

Ez az akció kettős célt szolgál: egyrészt a falikép akció javára rendezett anya-, csecsemő- és nemzetvédő ünnepélyek az ifjúságot és a felnőtteket cselekvő hazafiságra, a magyar népszokások, dal és tánc megbecsülésére buzdítják, másrészt pedig az iskolákat a szemléltető oktatás céljaira szükséges színes faliképekhez juttatják. Vidéki kiállításainkon bemutatott ismeretterjesztő képeink legjavát iskolai célokra kiegészítve és átdolgozva sokszorosítjuk és abban az arányban osztjuk szét, amolyan mérvben az iskolák az ünnepélyek jövedelmével a sok milliós költségekhez hozzájárulnak. Szindarabokat, kész műsorokat bocsátunk az ünnepélyekhez a rendezőség rendelkezésére, miáltal is elősegítjük a nemes törekvéseket megértő, lelkes tanári és tanítói kar nevelő munkáját.

Legújában a földművelésügyi minisztérium több ezer kötetből álló könyvadományt adott szövetségünknek abból a célból, hogy azt

### hatvan darabból álló könyvtárakra szétosztva,

egy-egy falusi könyvtár felállítására vagy meglévő gyarapítására használhassuk fel.

### „A Falu aranykönyve»

címen minden évben naptár jelenik meg a tanulni és tudnivaló falusiak számára, ez a naptár lelket üdítő, szórakoztató tartalmán kívül különösen az oly réttentően pusztító népbetegségek sikeres leküzdése érdekében kiváló szakemberek tollából népszerű egészségügyi közleményekben világosítja fel az embereket és megtanít az ellenük való védekezés módjaira.

Kulturális osztályunk legnagyobb sikereit a falvak egyhangú életét felrázó, a vidék szellemi és gazdasági életét kézzelfoghatóan bemutató

### kiállításai

aratta. Évek hosszú sora óta rendezzük falufelújítási, gazdasági, ipari és kulturális kiállításainkat, az idei évben azonban a kiállít-

## A szövetség szervező munkája.

A Faluszövetség őszi szervezési programja során október hó 25-én, vasárnap öt községben tartott kitűnő sikerű gyűlést. Szőregen a szövetség részéről Bodó János ügyvezető alelnök, nemzetgyűlési képviselő és Balogh Gyula szövetségi igazgató jelentek meg. Az alakuló gyűlést Kovács Márton bíró nyitotta meg, majd a szövetség programjának ismertetése után megalakult a helyi csoport. Gyomán ugyancsak lelkes hangulatban folyt le az alakulógyűlés. Enyingen Tóth Jenő főjegyző megnyitóbeszéde után Szekeres László, a szövetség titkára fejtegette a szervezkedés halaszthatatlan szükségességét, majd Mihályfi József ajánlotta a szövetség fiókjának megalakítását. Janoshalmán a környék-

tások hosszú sorával az ország különböző vidékei legjellegzetesebb gócpontjainak hatalmas megmozdulásával méltóképen akartuk eddig rendezett száz kiállításunk sikerét külsőképen is kifejezésre juttatni.

Az idén kapcsolódott be tevékenységünkbe a bruxellesi falufelújítási és háztartási kiállításra való részvételünk. Július hó 15-től augusztus hó 5-ig a belga földművelésügyi minisztérium támogatásával rendezett kiállításra szövetségünk nagyobb gyűjteménnyel vett részt. Festmények és fényképek hosszú sorozatával mutattuk be a külföldnek sokoldalú munkásságunkat és annak eredményeit. A világ minden részéből idesereglett szakközönség nagy elismeréssel adózott és a sajtó is megállapította, hogy csoportunk a belgáké után a legtanulságosabb és legzadagabb volt.

A kiállítással kapcsolatos nemzetközi kongresszuson több ízben meleg elismeréssel méltatták szövetségünk munkásságát. Weiss István dr. miniszteri osztálytanácsos, választmányunk tagja, külön előadásban ismertette törekvéseinket, működésünket és előadásának hatása alatt, a Faluszövetség Nemzetközi Ligájának megalapításakor, a két alelnökség közül egyiket Magyarország részére engedték át és Schandl Károly dr. földművelésügyi államtitkár, szövetségünk alelnökével töltötték be.

Szövetségünk országos mozgalmat kezdett a Szent István-napi körmenet régi fényének visszaállítására érdekében. Több ezer felhívást küldött szét a községek, szövetkezetek, egyletek és egyházak vezetőihez és tetemes anyagi áldozattal útiköltségeik teljes megtérítését ajánlta fel azoknak, akik népszerűsítésben feljönnek vagy egyletek zászlóit hozzák magukkal. Különböző nehézségek és gazdasági munkák ideje miatt tervünk a maga teljességében nem valósult ugyan meg, azonban így is szemmeláthatóan nagyobb volt a menetben résztvevő falusi küldöttségek száma, mint más esztendőben. Szent István-napján a falusi kiküldöttek zeneszó mellett vonultak fel az újjáépítés munkáját száz évvel ezelőtt megkezdő Széchényi István grófnak szobra elé és a Faluszövetség felkérésére és anyagi támogatásával díszes koszorút helyeztek el a szobor talpazatára, nemzetiszíni szalaggal az alábbi felírással: **A legnagyobb magyar emlékének a falvak népe.**

Augusztus 14-én nyitotta meg a kormányzó úr öfömlétsége a Városligeti tó szigetén, a Vajdahunyad várán rendezett

### Széchényi-emlékkiállításunkat,

melynek keretét kertészeti, méhészeti és vadászati kiállítás alkotta, a tulajdonképeni emlékkiállítás pedig a múzeum emeleti helyiségében elhelyezett Széchényi-emlékekből állott. A kiállítás egy teljes hónapig állott nyitva, anyagát szövetségünk az Országos Magyar Kertészeti Egyesület, Országos Magyar Méhészeti Egyesület és Hubertus vadászati védegyelettel együtt állította össze.

### A századik kiállításunkat Cegléden

szintén a kormányzó úr nyitotta meg, melyet egymásután követtek jubileumi nagy kiállításaink, így Soroksyen augusztus 15-én, Zalaegerszegen augusztus 29-én, Balassagyarmaton szeptember 6-án, Kistéleken szeptember 6-án, Téten szeptember 13-án, Kiskunhalason szeptember 27-én, Esztergomban szeptember 26-án, végül Jászberényben október 4-én.

\*

A szövetség e nagyarányú tevékenysége mindennél jobban bizonyítja azt, hogy a falu népe maga is felismerte annak nagy jelentőségét és azért tömegesen siet a szövetség táborába, hogy végre felsorakozzék a legyőzhetetlen a gazdafront.

beli falvak bevonásával fényesen sikerült gazdanap volt, amelyen résztvett Balku Gyula főispán, Szabovlyevics Dusán alispán vezetésével az egész vármegyei tisztikar. Budapestről megjelent Marschall Ferenc, a kerület képviselője, Staub Ferenc államtitkár, Kovács Kálmán és Legány Ödön gazdasági akadémiai tanárok, valamint az Országos Központi Hitelszövetkezet, a Hangya és a Gazdaszövetség kiküldöttjei. A Faluszövetséget Nagy Sándor osztályigazgató képviselte. Siüregen az összes társadalmi és gazdasági intézmények bevonásával alakult meg a fiókszövetség.

Október hó 29-én, csütörtökön, a nagykunsági társadalmi és kulturális intézmények bevonásával Turkevén alakult meg a szövetség fiókja. A szervezés munkáját Tóth Imre polgármester és Vranay Kálmán gazdasági iskolai igazgató vették a kezükbe.

# MEZŐGAZDASÁG

## A sertés tenyésztéséről és hizlalásáról.

Irta: Fehér Zoltán.

### III.

A sertést, hizlalását megelőzőleg, előhizlalásban szokták részesíteni, mikor is a gazda főtelevője, hogy az állat testi javulása mellett gyomrát tágítsa s azután nagyobb tömegű vizenyőstakarmányok befogadására képessé tegye. Ezen célra szolgálnak a burgonya, répafélék, csicsóka, tök stb. némi abrakfelhíntésével és jó legelő élvezetével. Ha a rendes hizlalási idő elérkezett, be kell a legeltetést szüntetni, sőt a mozgást is csak szűk korlátok között megengedni. A sertéshizlalásnál három időszakot különböztetünk meg s ha teljesen ki akarja valaki a sertést hizlalni, mint a hizlalást iparszerűen űző egyének s társulatok (nagyhizlalók), minden időszak két hónapig tart, így hat hónapig az egész hizlalás.

Ha Kellner szerinti tápanyagszükségletet vesszük szemügyre, akkor kitűnik, hogy 1000 kg. élősúlyra naponta adunk:

|               | Szárz-<br>anyagot | Igazi<br>fehérjét | Keményítő-<br>értéket |
|---------------|-------------------|-------------------|-----------------------|
| I. időszakban | 33—37 kg.         | 3-0 kg.           | 27-50 kg.             |
| II. „         | 28—33 „           | 2-8 „             | 26-70 „               |
| III. „        | 24—28 „           | 2-0 „             | 19-80 „               |

Ebből látható, hogy fokozatosan kevesebb kell mindhárom rovatbeliből, vagyis elejével több fehérjét kell adni, de több keményítőértéket is, sőt a szárazanyagból is többet, vagyis nagyobb tömeget. Ami azt jelenti, hogy jobb eleséggel kell kezdeni a hizlalást. Ekkor még mintegy fele árpát s fele kukoricát kell adagolni; azután már körülbelül egyharmada lehet az árpa, a többi kukorica és végül az árpát egészen el lehet hagyni. Különböznélnek egyes hizlalók, kik állandóan fele árpa, fele kukoricát adagolnak. Sokan azt tartják, hogy a szemes eleség jobb, pedig ez téves, kiadósabb a finom liszt-szerű örlemény, kissé megnedvesítve, hogy egy részét el ne fújja a sertés. Ily takarmányt már nem igen kell rágni s nem rontja a fogakat; de meg a rágás is munka s ha ettől is megkíméljük a hizót, több tápanyag jut a hús és zsírtermelésre. Részemről az árpának fokozatosan való elhagyását már változatosság kedvéért is helyesebbnek tartom, mert egyik-másik hizódiszó hamar ráun az egyforma takarmányra s ha nem tudunk e bajon segíteni, félbemarad a hizlalás. Ilyenkor esetleg bab, borsó stb. dara nagyon jó kisegítőeszköz. Meglehet, hogy túlette magát (megzabált) az állat, mikor étvágyát elveszti, ilyenkor keserűsöt kell adagolni, calmus és gencián porral keverve, mi kitisztítja a beleket s étvágyat gerjeszt. Ugyanezt a hatást ricinusolajjal is el lehet érni. Szózi se felejtjük el az eleséget; egy állatra naponta 5—10 gr. sőt számítva, aszerint, hogy maga a takarmány bir-e sőtartalommal vagy sem?

Különösen Németországban divik repce- vagy más olajpogácsa, sörtörköly stb. gyári hulladékokkal, hús és haliszttal is keverni a hizlaló takarmányt, nálunk ritka helyen — városok, gyárak közelében — volna érdemes ily abrakok fel-etetése, de ha tennék is, az utolsó hetekben változtassunk az étlapon s adjunk tisztán kukorica és árpa keveréket; nehogy a zsír vagy húson az idegen iz — olaj, hús, hal — érezhető legyen, mi sokat elvonna a termékek jósága és ízletessége s értékéből is.

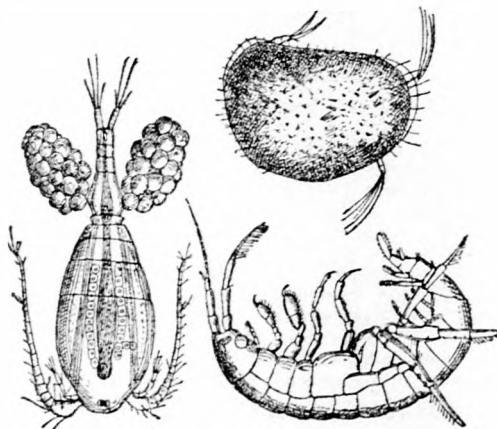
Egypár német recept (1000 kg. élősúlyra) 100 kg. gőzölt burgonya, 5 kg. búzakorpa, 1 kg. húsliszt. Vagy utóbb: 50 kg. répa, 20 kg. burgonya, 10 kg. kukorica, 4 kg. zab vagy árpa, 10 kg. száraz sörtörköly.

Átlag 5 kg. dara ad 1 kg. súlyszaporulatot, jó, fiatal, egészséges hizóanyag, meleg ősben. Amerikában sjobbadarával kevert kukoricával hizlalva 4,5 kg. eleségből is termeltek 1 kg. húst vagy zsírt. Teljes kihízáshoz 6 mm abrak kell; de házhizlalás, mit 4—5 hónap alatt szoktak befejezni, csak 5 mm szemes eleséget igényel. Gazdáink nagy része egy sertés kihizalására 4 mm kukoricát és 1 mm árpát szokott számítani.

Végül megjegyzem, hogy nem kellene az élősertést szállítani külföldre, hanem finom hentesárúvá feldolgozva: szállami, disznósajt, párizsi, kolbász, sonka, oldalas, sódar, kettéhasított süldő, kiolvasztott zsír stb stb. Így az ipari feldolgozás haszna és a melléktermékek s anyagok is az országban maradnának, úgymint csontok nagy része, szőr, bél-tartalom s gyomor, belek, körmök s esetleg még a bőrből is valami.

## Miből élnek a halak?

Hogy a csuka halhúst eszik, azt persze mindenki tudja, de hogy mit eszik a ponty vagy a compó, azt már jóval kevesebben tudják. Igen sokáig még a haltenyésztők is azt hitték, hogy a ponty növényevő állat és a vízben termő víznövényekből él. Mikor aztán mintegy negyven év előtt legelőször kezdték gyomortartalmát vizsgálgatni, csodálkozással látták, hogy abban növényi részek csak elvétve akadnak, de a gyomor is, a bél is tele van apró állatkák maradványaival.



Természetes haltáplálék.

Parányi-rák (erősen nagyítva). Répássy «Édesvízi halgazdaságok» című könyvéből.

val. Ezek a vizsgálatok minden kétséget kizáróan beigazolták, hogy a ponty, ép úgy, mint a legtöbb hal, nem növényevő állat, hanem húsiból él, még pedig apró, víziállatkák húsából. Fiatal ivadékok korában, a ponty azokat a szabadszemmel vagy nem vagy csak nehezen látható apró rákokokat eszi, melyek szabadon bebegnek a vízben, mint az evezőlábú rákok (képünkön jobboldalt fönt) és ágascsapú rákok (alul a képen), vagy pedig a víz fenekén az iszapon futkározó, mint a kagylórakok (középen). Ha bizonyos nagyságot elért már a fiatal pontyivadék, megváltoztatja táplálékát és a vizinövényeken él, mintegy egy centiméterre megnövő bolharakokat (baloldalt fönt) vagy pedig és főképen a víz fenekén az iszapba befurakodva élő férgekkel és vízivarok kuckaformájú álcáiból él. Növényi részeket csak akkor eszik véletlenül, ha a növényen mászó állatkákat nem tudja a növényről bekapni, mert azok a növénybe kapaszkodnak. Ilyenkor egy kis növényi részletet is lenyel a ponty a rajtalevő állattal együtt. De azért még sem egészen tisztán növényevő hal a ponty, mert megeszi ősszel a vizinövények megérett és a vízbe hulló magvait is. Ezt a tulajdonságát használják föl a mai pontytenyésztők, amikor pontyjaikat növényi magvak fogyasztásához lassankint hozzászoktatják, hogy aztán későbbben etethessék pontyjaikat, főleg magvakkal, csillagfürttel, kukoricával, árpával, babbal stb. Ilyen

takarmányozás mellett gyorsan nő és szépen hizik a ponty, de azért természetes állati táplálékát sohasem mellőzheti. Nem lehet tehát a pontyot olyan vízben tartani, melyben apró állatkák nem élnek és nem lehet csupán csak növényi magvakkal, zárthelyen, mint a sertést, nagyranövesztetni és meghizlalni. Természetes állati táplálék nélkül, nem képes a ponty a magvakat megemésztetni. Mennél több természetes táplálékot kaphat azonban, annál több magvat is bír el a szervezetével. Minthogy pedig a ponty természetes táplálékát adó apró állatkák a sekély és jól fölmelegedő vízben tenyésznek a legtömegesebben, az ilyen vizekben szeret a ponty is a legjobban tartózkodni és ilyen vizekben kell lenniük a mester-séges pontyostavaknak is.

**A csikók mirigykórja** (csikókeh) legtöbbször az orr nyálkahártyájának gyulladásában és az állati nyirokmirigyek elgyengedésében nyilvánul. Rendszerint az 1—1½ éves csikókon fordul elő, de idősebb lovakon is felléphet, ha még fiatalabb korukban nem estek át rajta. Előidéző oka egy bizonyos baktérium (*Streptococcus equi*), mely a beteg állat orrváladékában és a mirigyek genyében nagy tömegben előfordul. Ha ezzel más állatok jászla, esetleg takarmánya beszennyeződik, akkor a szájon át más állatokba jutnak és ezeket is megbetegíthetik. A megfertőzés után négy-nyolc nap múlva mutatkozik láz, orrfolyás, az állati nyirokcsomók meleg, feszes, fájdalmas duzzanata. Könnyebb esetekben a nyirokcsomók feltörnek, belőlük fehéres geny ömlik ki, mire a láz csökken és egy-két hét múlva teljes gyógyulás áll be. Súlyosabb esetekben a torok körüli nyirokcsomók is megduzzadnak, melyek befelé törnek fel s genyes tüdőgyulladást, esetleg agyvelőburokgyulladást okozhatnak; ismét más esetekben megbetegszenek a mellkasi nyirokcsomók, míg feltűnően nehezített lélekzés jelez, vagy a bél-fodri nyirokmirigyek, melyeket heves kólikás tünetek, súlyos emésztési bántalmak, sőt hashártyagyulladás kísérnek. A betegség súlyossága szerint 1—20% lehet az elhullás, de rendszerint csak 1—3% áldozatot kíván a méneseben. Idejében alkalmazott ójtások jó eredményre vezetnek.

**A műtrágyák szétszórásának ideje és hatásuk időtartama.** A könnyebben oldható trágyák közvetlenül a vetőszántás előtt, a nehezebben oldhatókat jóval előbb szórandók ki. A szuperfoszfát, ammóniák-szuperfoszfát, kén-savas ammóniák vetőszántás előtt, az organikus nitrogéntrágyák: vérliszt, szaruliszt, sertés- és fekáltrágya, továbbá a nehezebben oldható foszfortrágyák: a Thomas-salak és csontliszt, jóval vetés előtt szórandók ki. Ha az utóbbiak őszi gabona alá adatnak, a tarlóhántás előtt, vagy ha takarmány az elővetemény, az alá szórandók ki, tavasziak alá (lóhere, lucerna) a Thomas-salak az őszi szántásra vagy ezt megelőzően hintendő el. A kálitrágyák szintén vetés előtt szórandók ki, a chilisalétrum pedig vetés után, esetleg több részletben. A méz-nitrogén és nitrogénmész legalább két héttel a vetés előtt kiszórandó és alászántandó, mert közvetlenül a vetés előtt adva, károsan hat a csírázásra. Normális körülmények között a szuperfoszfát, Thomas-salaknak, kálitrágyáknak, méz-nitrogén, nitrogénmésznek és kén-savas ammóniáknak két évig, a chilisalétrum és mézsalétrumnak egy évig van trágyázó hatása.



Tisza István gróf emléktáblája az országházban, amelyet a napok-ban lepleztek le.



Földmunkások Vadnay Andor sírjánál.

A csongrádi és Mindszenti munkásvállalkozó szövetkezet küldöttsége megkoszorúzza Vadnay Andor volt csongrádi főispán sírját a budapesti Kerepesi-úti temetőben. 1. Steuer György h. államtitkár, a szövetkezetek kormánybiztosa. 2. Antal Lajos földmunkás, aki gyászbeszédet mondott.

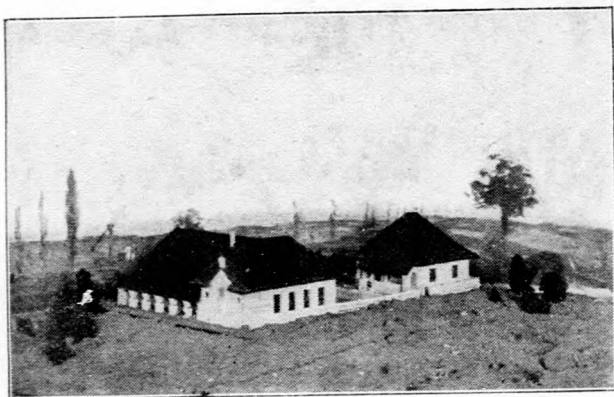
**A burgonyagumók nedves rothadása.** A burgonyának e betegsége, mely különösen nedves és kötött talajokon gyakori, már a szedéskor könnyen megállítható. Ha a gumót átvágjuk, kisebb-nagyobb barna foltokat látunk rajta. Ezek a foltok a baktériumok által megtámadott beteg részek. Ha ilyen fertőzött burgonyát elvermelünk, vagy kupacokba rakunk, nagyon gyorsan befertőzi még az egészséges gumókat is. A rothadás előrehaladtával a gumó belsejében levő részek kellemetlen szagú folyékony anyaggá válnak, dacára, hogy a héj legtöbbször tovább is megtartja a gumó alakját. Ha egy ilyen gumót megfogunk, annyira összelapul, hogy csak a héj marad vízenyős pépszerű anyaggal telve a kezünkben. Ha burgonyakészletünket nedves és meleg helyre raktározunk, akkor a rothadás igen gyorsan fog terjedni. **Védekezés:** 1. Egészséges vetőgumókat használjunk. 2. Nedves és kötött talajon késői fajtákat ültessünk, mivel főképp a koraiak hajlamosak a betegség iránt. 3. Káli- vagy foszfortartalmú műtrágyákat használjunk, mert ezek az ellenállóképeséget fokozzák. 4. Az eltartásra szánt helyiségek elég szárazak és hűvösek legyenek. 5. Sérült felületű gumókat ne vermeljünk el, mert a fertőzés ezeken a helyeken szokott bekövetkezni. 6. A nedves és sáros gumót előbb tisztítsuk meg a sártól, szárítsuk ki és csak azután vermeljük el.

**A gyümölcs eltartása.** A téli gyümölcsöt legcélszerűbb egy rétegben és egyenkint a gyümölcskamra polcaira helyezni. A gyümölcskamra (vagy pince) legyen fagymentes, egyenletes hőmérsékű és se túlnyirkos, se túlszáraz ne legyen. A kamrát előzőleg ki kell kénezi, falait jól bemeszelní, hogy a rothadást előidéző gombák egy elpusztuljanak. Nagyobb kamra hiányában szilvempapírral vastagon bélelt ládák is alkalmasak gyümölcs eltartására, ha mindenegyes darabot külön papírba csomagolunk. Almát a pincébe szétszórta száraz homokba temetve is el lehet tartani.

**Mennyi iszapolt krétát kell adni egy fejős tehénnek, egy borjúnak és egy süidőnek?** Dr. Marek tanár kiszámította, hogy a hazánkban leginkább elterjedt takarmányozási módoknak, tartási és hasznosítási viszonyoknak, szintűgy a fiatal állatok növekedésének figyelembevételével állatfajonként szénsava-mészből a következő adagolások ajánlhatók:

|                                     |           |
|-------------------------------------|-----------|
| Malacnak 1—3 hónapos korban         | 10—15 g   |
| „ 3—10 „ „                          | 30—40 „   |
| Süidőnek 10 hónapos koron túl       | 40—70 „   |
| Vemhes és szoptatókocának           | 20—70 „   |
| Csikónak első életében              | 20—80 „   |
| Borjúnak és növendékszarvasmarhának | 30—50 „   |
| Vemhes és tejelőtehénnek            | 50—150 „  |
| Báránynak                           | 10—15 „   |
| Tejelőjuhok és kecskéknek           | 15—30 „   |
| Csirkének                           | 0.2—0.3 „ |
| Tojtyúknak                          | 2—3 „     |

A szénsavas takarmányeszet annál nagyobb adagokban szükséges etetni, minél nagyobb mennyiségekkel van képviselve a táplálékban a szemes takarmány, dara, takarmányliszt, korpa vagy besavanyított takarmány. Fokozott jelentősége van a szénsavas mész adagolásának, ha kevés szénát s sok szalmát, darát, takarmánylisztet, korpát, répát, burgonyát vagy savanyított takarmányt kapnak az állatok.



Az új tanyai iskolák modellje.

**A káposzta bagolyvilla**, mely sötétbarna színű s felső szárnyát sárga és fekete foltok tarkítják s alsó szárnya szürkésbarna, közepes nagyságú éjjeli lepke. Szőrtelen, barnászöldes színű, hátán sötét, oldalán világos sávokkal bíró hernyója a nappalt a földben tölti, éjjel pedig felmászik a növényekre s annak leveleit lerágja. Sokféle természetett növényen él, de a legjobban szereti a fejes- és más káposztát. A káposztafejbe befurakodik és abban élve rágásával roppant nagy kárt tesz. Kártétele júliustól—októberig tart. Rágásától a káposzta rothadni kezd. Ezen rothadástól kapja azt a kellemetlen és jellemző büzt, mely már sokszor messze a káposztaföldtől érezhető. Egyedüli védekezés ellene — mivel permetezni káposztát nem ajánlatos — hogy a hernyókat szorgalmasan szedjük és semmisítsük meg.

## TANÁCSADÓ

**Kérdés.** Miért nem fizetik a vitéségi érmekek díjait? (Polgári Olvasókör, Somogyhárhágy.) — **Felelet.** Több ízben közöltük már, hogy a vitéségi érmekek díját azért nem fizetik ki, mert jelenleg a díjak összege oly kicsire rúg, hogy a kiutalással járó költségek többet emésztenének föl, mint a díjak összege. Ennek a kérdésnek méltányos és végleges rendezésére is sor kerül, tessék tehát türelemmel várni. A 77.196 és 80.587 számú Jókai sorsjegyek nem nyertek.

**Kérdés.** Szövetkezeti igazgatósági tag vagyok, aláírástom lehet-e pótolni bélyegzővel? (Ságvár.) — **Felelet.** Az igazgatósági tag csakis sajátkezü aláírását adhatja minden okirathoz. A bélyegző az aláírást nem pótolja.

**Kérdés.** Évi 2000 korona járadékot kellett fizetnem. A pénz eltérítelenedése folytán a pénz bűzára változtattuk át és ebből kijölyölt a pénzügyigazgatóság újból súlyos illeték fizetésére kötelezett. Jogos-e ez? (Alsónémedi előfizető.) — **Felelet.** A pénzügyigazgatóság kivetése jogtalan, mivel a hagyaték átadó végzés meghozatala idején az évi 2000 korona kevesebb búzának felelt meg, mint amennyire Önök azt átváltoztatták, ennél fogva újabb jogügylet nem keletkezvén, újabb illeték kiszabásának helye nincs.

**Kérdés.** Szegődményes községi kovács vagyok, a bevételeim után köteles vagyok-e forgalmi adót fizetni? (Szevári olvasó.) — **Felelet.** Ez a bevétele forgalmi adó alá nem tartozik.

**Kérdés.** Községünkben a földreform folytán 235 hold vagyonváltású föld vétettét igénybe az Országos Földbirtokrendező Bizóság folyó évi augusztus havában kelt ítélete szerint. A birtokbalehelyezés most folyik, kötelesek-e a földhöz juttatottak a szántás-vetés költségeit megérteni? (Kartal.) — **Felelet.** Igen, mert a birtokbalehelyezés ideje bizonytalan lévén, a földek addig megművelendők és így az eddigi tulajdonos költségei megértendők.

**Kérdés.** Mekkora terméstartalommal számíthatok, ha gabonaföldem egy holdján 150 kg szuperfoszfátot szórok szét? (B. Nagy János, Kápolnásnyék.) — **Felelet.** Ez a föld minősége szerint változó. Foszforsavban szegény föld nagyon meghálálja, míg a foszforsavban kevésbé szegény kisebb terméstartalmat nyújt. A legtöbb helyen 80—100 kg a terméstartalom, de akad 150—200 kg.-os is. Ezért legjobb földünknek műtrágyaéhségét kipróbálni. Vessük a föld felét műtrágyával, másik felét enélkül. A mivelés egyébként egyforma legyen. Csépléskor mindkét fél termését mérje meg s így megkapja a megbízható feleletet.

**Kérdés.** Gyapjúruhámát megfestettem, azonban utána a szövet gyűrött lett. Hogyan tudnék ezen segíteni? (P. Pál.) — **Felelet.** Ha a ruha festése forróvízben történt úgy nem lehet segíteni a bajon, mert a gyapjú 55 C°-nál összezsugorodik s csak bonyolult vegyi folyamatok útján nyeri vissza eredeti rugalmasságát. Ez az eljárás azonban nagyon nehézkes, drága és házilag nem végezhető el. A szövetnek gőzölése és többszöri átvasalása esetleg valamit segíthet. A festődékben a gyapjuszövetet vagy hideg úton vagy pedig meleg úton hengerekre kifeszítve szokták megfesteni. Ezt házilag felszerelés híján nem lehet megcsinálni.

**Kérdés.** Hol vannak állami faiskolák és hogyan lehet onnan csemetékét kapni? (Egy előfizető Túrkevérről.) — **Felelet.** Állami faiskola van Pápán és Tarcalon. A csemetékért való folyamodványokat — ha ősszel kiosztásra kerülő terményeket kíván — minden év június 30-ig, ha pedig tavasszal kiosztásra kerülőket óhajt, dec. 31-ig kell a földművelésügyi minisztériumhoz benyújtani. Kisebbségi faiskolák vannak a somogyzentimrei, békéscsabai, karcagi, jászberényi, nagykállói, hódmezővásárhelyi földművelésközlőknél és a kamararudói (Budaörs mellett) törzsgyümölcsösben, hol faajtványok, szemzőhajtasok és ojtóvevesszők is kaphatók.

**Kérdés.** Adóimról mostanában nem kapok adóívet és így nem tudom, mennyi adót kell fizetnem. Mi az eljárás? (Kál.) — **Felelet.** Mindaddig, amíg adóját a folyó évre ki nem vetették, a múlt évi összegben tartozik adóját fizetni. Az adója kivetéséről határozattal vagy fizetési meghagyással értesítik és akkor tartozik a különbözetet befizetni.

**Kérdés.** Mennyi foghagyma kell egy hold beültetésére, mennyi termést ad és milyen árat lehet elérni? (L. M.) — **Felelet.** Egy kataszteri holdra 25—30 kg foghagymagerezd szükséges. A gerezdeket októberben kell a földbe dugtatni. Termés 30—50 métermáza. Ára 1924 júniusában 8—16.000 K, ezidén júniusban 38—60.000 K volt, október elején 16—28.000 K a budapesti piacon. Foghagymagerezdeket bármelyik magkereskedő 24.000 K-ért árusít. Cégeket e helyen nem közlünk.

**Kérdés.** Mi az előnye az angol yorkshire sertésnek a mongolicával szemben? (Jászapati.) — **Felelet.** Az angol yorkshire sertésben becülik azt, hogy gyorsan fejlődik és szapora. A malacok megfelelő tartás mellett havonként 8—10 kg súlynövekmést érnek el és évente (kétszeri malacoztatás útján) egy anya 14—16 malacot hoz a világra. Igaz, hogy ezzel szemben jobb legelőt, több abrakot és melegebb ólat kíván, mint a mongolica. Sok gazda — kinek módja van erre — hajlandó lóherelegelőt, lefőlözött tejet, olajpogácsát, borsót stb. jobb takarmányokat biztosítani a yorkshirenek, mert a hét-nyolchónapos korban eladott süldőkért kap annyi pénzt, hogy számítását megtalálja.

**Kérdés.** Kik tartoznak kölcsönfelvételre, illetve kölcsönfelvételre és kik kölcsönt fizetni és mennyi az? (D. K., Orosháza.) — **Felelet.** Akiknek 1923. évi jövedelem- és vagyonadójuk együttvéve 50.000 K-t meghaladta, azok kölcsönfelvételre kötelesek fizetni, ha pedig ezen adók együttes összege a 100.000 K-t meghaladta, kölcsönt is tartoznak fizetni. A kölcsönfelvétel az 1923. évi jövedelem- és vagyonadó négyzeres, illetve hatszoros összege, a kölcsön pedig ezen adók egyszerese, illetve háromszoros összege.

**Üzenet a könyvrendelőknek.** Krammer: *Faköböző*, kötte 145.000 K, Nyáry: *János kálváriája* 12.000 K, *János a Darutollas című regény* elfogyott.



Részlet a főváros földalatti csatornáiból.





### Zászlószentelés Nádudvaron.

Lelkes ünnepség keretében szentelték fel október 4-én a Nádudvari lovasbandérium zászlaját. A zászlányai tisztet Tormay Géza min. tanácsos, nádudvari földbirtokos neje töltötte be. Képünk a koszos lányok csoportját mutatja be.

## VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

### GAZDATÁRSADALMI HIREK

#### Holdanként hét és félmillió kamatmentes beruházási kölcsönt kaphatnak a dohánytermelők.

A belföldi dohánytermelés fellendítése érdekében a pénzügyminiszter az újonnan jelentkező legalább tízhaldas dohánytermelőknek, valamint a régi termelők közül azoknak, akik az eddiginél nagyobb területen szándékoznak dohányt termelni, szarítópajta készítésének céljaira az Országos Központi Hitelszövetkezet útján tízévi egyenlő részletekben törlesztendő, két százalék kezelési költség megtérítése mellett kamatmentes beruházási kölcsönt fog engedélyezni. A kölcsön összege a dohánytermesztésre szánt új, illetve többletterületnek minden katasztrális holdja után 7,500.000 korona. A kölcsönt a Magy. Kir. Dohányjövédék központi igazgatóságánál (Budapest, II., Iskola-utca 13. szám) kell bejelenteni. Közlebbi tájékoztatást a Magy. Kir. Dohányjövédék központi igazgatósága és a községi magy. kir. dohánybevéltő hivatalok nyújtanak.

#### Ötezer sertést akarnak behozni a szalámigyárosok Oláhországból.

Ötezer oláh sertést akarnak vámmentesen behozni a szalámigyárosok, ami ellen nemcsak a gazdák, hanem a kereskedők is erősen tiltakoznak. Az országnak olyan kiváló kukoricatermése volt az idén, hogy igazán nincs szükség sertésbehozatalra, amely különben sem szolgálná a fogyasztók érdekeit, csak a szalámigyárosoknak adna alkalmat az élősertés árának a világti áruk alá való leszorítására.

#### A pápateszéri gazdasági iskola kiállítása.

A veszprémmegyei Pápateszér község határában, kétszáz holdon van Jankovich-Bésán Endre gróf téli gazdasági iskolája. Az iskola két, októbertől márciusig tartó, téli feléből áll, amely alatt a kisgazdaiakat megtanítják az elméleti és gyakorlati képzés folyamán a belterjes gazdálkodásra. Az iskolát Jankovich-Bésán Endréné grófnő, született Szentkereszthy Janka vezeti és bámulatos lelkesedéssel és hozzáértéssel nemcsak a téli hónapok alatt foglalkozik tanítványaival, hanem a nyári munkaidőben az otthon dolgozó gazdaijjakat az intézet tanáraival felkeresi és otthonukban is oktatja. A téli iskola most a gici háztartási leányhadárval kapcsolatban gazdag kiállítást rendezett. A kiállításra az ország minden részéből mintegy harminc helyről hordták össze az intézet növendékei és volt növendékei szebbnél-szebb mezőgazdasági terményeiket. Vannak olyan növendékek, akik odahaza katasztrális holdanként búzából huszonöt, rozsából huszonkét métermázsát termelnek. A kiállított mezőgazdasági termelvények egyaránt dicsérik a téli iskolát és az ifjak szorgalmát.

#### A záloglevélkölcsönök illetékkezdvezményt kaptak.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki a mezőgazdasági ingatlanokra nyújtott záloglevélkölcsönökkel kapcsolatos illetékkezdvezményekről. A rendelet szerint a záloglevélkölcsönről kiállított kötelezvény 0,5% illeték alá esik. A zálogkölcsönnek telekkönyvi bejegyzése 0,5% illeték alá esik. A záloglevélkölcsönnek engedményezéséről kiállított okirat 20.000 korona állandó összegű illeték alá esik, az illeték azonban nem haladhatja meg a kölcsön névértékének 0,5%-át; az ilyen engedményezésnek telekkönyvi bejegyzése illetékmentes. A záloglevélkölcsön törlesztési részleteiről és kamatairól kiállított nyugták után 0,5%-ot kell fizetni.

#### Az OMGE szakosztályának ülése.

Az elmúlt hét péntekjén az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szakosztályai ülést tartottak, melyen elsőnek Krolp Hugó egyetemi tanár tartott előadást a gyapjúaukciók szaporításával kapcsolatban és kijelentette, hogy az OMGE nem foglal állást az ellen, hogy Sopronban gyapjúárveréseket rendezhessenek. Ezután a mezőgazdasági szegődményes iparosok tanonctartási ügyét tárgyalta a gyűlés. A kereskedelemügyi miniszter ugyanis megszüntette a szegődményes iparosok tanonctartási jogát, amit úgy a gazdaközönség, mint az OMGE sérelmes intézkedésnek tekint, mert helytelennek tartják azt az állapotot, hogy a falusi ember ne képezhesse gyermekét iparossá. Ezután Rege Károly dr. titkár az üzemi bizottság ezévi programját terjesztette elő. Végül Rothmeyer Imre foglalkozott a mezőgazdasági gépmunka időszerű kérdéseivel. Előadása során rámutatott arra, hogy a petroleumfinomító-kartell azzal a kérréssel fordult a kormányhoz, hogy ne a kedvezményes vámtarifát léptesse életbe. Ezzel a kérréssel szemben egyhangúan állást foglalt az ülés, mert nem támogatható öt petroleumfinomító érdeke az egész ország mezőgazdaságának érdekeivel szemben.

#### A munka és a hűség jutalma.

Turóci Mihály urasági kocist, aki harminchárom éve áll Khuen-Héderváry Károly gróf uradalmának szolgálatában, a földművelésügyi miniszter pénzzutalommal és elismerő oklevéllel tüntette ki. A jutalmat szép ünnepség keretében adta át Héderváron Csemez Béla járási főszolgabíró. Khuen Héderváry Károly gróf, mint munkaadó, elismerő szavakkal méltatta Turóci Mihály hűséges ragaszkodását és a maga részéről is értékes jutalmat nyújtott át neki.

#### Rábacsanakon szarvasmarhavásár lesz november 14-én.

Sopronvármegye gazdasági egyesülete és vármegyei gazdasági felügyelősége Rábacsanak község állattenyésztő gazdáinak kérelmére Rábacsanakon november hó 14-én díjazással egybekötött tenyész-szarvasmarhavásárt rendez, amelyre Rábacsanak, Szil és még egy-két szomszédos község mintegy százötven darab bikát, üszőt és tehenet fog felhajtani. Ugyanezen alkalommal ejtik meg a Rábacsanakon próbaféjés alatt álló tehenek törzkönyvelését.



«Búsuló juhász.»

Izsó Miklósnak, az ötven éve elhunyt zseniális magyar szobrászművésznek alkotása. A művész hagyatékából most rendeztek kiállítást a fővárosban.

### Értekezlet a mezőgazdasági termények jobb értékesítése ügyében.

A hazai szövetkezeti intézmények központi vezetői az elmúlt héten értekezletet tartottak Bernát István elnöke alatt, amelyen a többi között részt vettek Balogh Elemér vezérigazgató, Dömötör László dr. ügyvezető igazgató, Gergely István igazgató a Hangya központ részéről, Hlatky Lajos vezérigazgató a Háztartás központ részéről, Ipolyi-Keller Gyula vezérigazgató a Futura részéről, továbbá Forster Elek nemzetgyűlési képviselő, Magyar Kázmér gazdasági főtanácsos és Csepregi-Horváth János dr., a Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének igazgatója. Az értekezlet a mezőgazdasági termények értékesítésének kérdésével foglalkozott, különösen annak a ferde helyzetnek megszüntetésével, hogy míg a termelő az árúért alig kap valamit, addig az a városi piacokon úgyszólván megfizethetetlen. Többeknek hozzászólása után az értekezlet arra az egyhangú megállapodásra jutott, hogy Magyarországon a többtermelés kérdése egyenlő az értékesítés kérdésével. Ha a mezőgazdasági termények értékesítése kellően meg lesz szervezve, ha a termelő látni fogja azt, hogy árújáért a megfelelő árat megkapja, akkor a termelés az egész vonalon önmagától megindul. Ugyancsak egyhangúlag foglalt állást az értekezlet a mezőgazdasági termények szövetkezeti értékesítésének megszervezése és egy ilyen célnak megfelelő központ felállítása mellett.

### Svájc nem engedi be a magyar burgonyát.

A svájci szövetség tanács az újabb előfordult burgonyaárak eseteiből kifolyólag zárlatot rendelt el a burgonyabehozatalra. Ez az intézkedés erősen érinti a magyar burgonyatermelést, mert a múlt évben is több száz vagon burgonyát exportáltunk Svájcba. Az ideai svájci burgonyaexport elé még fokozottabb reménysekkel tekintett a termelés és a kereskedelem, amelyet most ez az intézkedés teljesen lehetetlenné tett.

### A szőlőtermés megmentése.

A Magyar Szőlőgazdák Egyesületének választmánya az elmúlt hét szerdáján Kosinczy Viktor elnöke alatt több nemzetgyűlési képviselő bevonásával értekezletet tartott. Megjelentek többek közt: Széchenyi Viktor gróf, Maillot Nándor báró, Marschall Ferenc, Görgy István, Ivády Béla, Nagy János (egri), Szily Tamás, Drucker Jenő, Forster Elek és sokan mások. Kosinczy Viktor megnyitott beszédében reámutatott arra, hogy hazánk bortermelelése válság előtt áll s azért fontos, hogy egyöntetűséget teremtsünk abban az eljárásban, mellyel még jókor mentőakciót akarunk megindítani. Maillot Nándor báró azt hangsúlyozta, hogy szükségesnek látja a katasztrófa elhárítására egységes terv kidolgozását, melyet tizenkét tagú bizottság kiküldésével érhetnek el legelőszőrűben. Baross Endre, az egyesület igazgatója ismertette szűzán a magyar szőlőgazdák súlyos gazdasági helyzetét. Idei termésünk megközelíti az ötmillió hektoliter bort és félt, hogy ez a nagy terméseredmény kiviteli lehetőségek hiányában, agyon fogja nyomni a belpiacot. Pedig csak belfogyasztásunkra támaszkodhatunk. Ennek fokozására pedig egyedüli és leghathatósabb mód: a fogyasztási adó eltörlése vagy tetemes leszállítása. A juvardíjtelek csökkentése is nagymértékben elősegítené a bor árának olcsóbbátételét. Örfly Imre azt hangsúlyozta, hogy a borfogyasztási adó elengedése ne a kereskedők javára essen, hanem a termelők érdekeit szolgálja. Nagy János azt javasolta, hogy maguk a termelők nyissanak a városokban üzleteket, ahol kicsinybeni eladási áron ellensúlyozhatják az árakat. Staub Elemér megállapította, hogy a fogyasztási adó, amely a községek jövedelmi forrását képezi, leszállítás mellett sem jelent jövedelemcsökkenést nagyobb fogyasztás mellett. Marschall Ferenc a termelés olcsóbbátétele mellett foglalt állást. Balácsi Ferenc földművelésügyi miniszteri tanácsos a szőlőhitel kérdésnek nagy fontosságot hangsúlyozta. Végül megalakították azt a tizenkéttagú bizottságot, amely a kormány részére szánt tervezeteket kidolgozza.

### Adóhalasztást és adómérséklést ad a kormány.

Adóhalasztást és mérséklést engedélyez a kormány az ezt kérő gazdák állami adójára és már közölte is egyes pénzügyigazgatóságokkal, hogy bizonyos körülményekre, mint például jégkár, aszály, gyenge szűret, legyenek tekintettel.

### Százhatvan millió korona kárt okoztak a seregélyek a soproni szőlőkben.

A soproni szőlőhegyeken szüret táján minden évben megjelennek a tiroli seregélyek, amelyek igen nagy kárt tesznek a szőlőkben. Az idén soha nem látott tömegekben jelentek meg a seregélyek a fertőmelléki szőlőkben. Konrád Lajos városi gazdasági felügyelő szerint az egyik seregélycsapat olyan hatalmas volt, hogy a szó teljes értelmében elhomályosította a Fertő-melléken a napot. Ahova ez a koromfekete felhőz raj leereszkedett, ott alig maradt szüretelni való. A soproni szőlőgazdák a seregélyokozta kárt mintegy százhatvanmillió koronára becsülik. Az idei példán okulva, a szőlőgazdák már most mozgalmat indítottak, hogy a jövőben hatályosabban védekezhessenek a kártevő seregélyek ellen.

### Negyven év óta egy helyen szolgált.

Özvegy Kállay Béninén nógrádberceli gazdaságának negyven év óta szolgáló, példás hűségű vincellérjét, Oroszky Györgyöt a földművelésügyi miniszter elismerő oklevéllel tüntette ki. A kitüntetést Sztranyovszky Sándor dr., Nógrád és Hont vármegyék főispánja minap adta át szép beszéd kíséretében.



## FORDSON TRACTOR

raktárról  
azonnal  
szállítható

### HALTENBERGER VILMOS

a Ford gyárak autorizált képviselője  
Budapest, VI., Nagymező-utca 19. szám.

Sürgőny címe:  
Wilford Budapest.

Speciális amerikai gazdasági gépek: Oliver-ekék, tárcsásboronák, tárcsás szikekék, fűkaszaló, burgonya kisedő, körfűrészes berendezés.



### Királyok és trónörökösök.

*Balról:* A walesi herceg, Anglia trónörököse elvonul egy dízs század előtt. *Középen:* XIII. Alfonz spanyol király beszédet mond a marokkói harctérre induló csapatokhoz. *Jobból:* Mária román királyné és fia Mihály herceg.

**Változás a honvédség főparancsnokságában.** A kormányzó a napokban hadparancsban mentette fel vitéz Nagy Pál tábornokot a honvédség főparancsnoki állásától. A hadparancs elismerő szavakkal méltatja Nagy Pál tábornoknak a nemzeti hadsereg megszervezése és megerősítése körül szerzett érdemeit. Nagy Pál utódjára nézve most vannak tárgyalások folyamatban.

**Bethlen Istvánné grófnőt megoperálták.** Bethlen István gróf miniszterelnök feleségén vakbélműtétet hajtottak végre a Faszsanatóriumban. A műtet, amelyet Ádám Lajos és Scipiadész Elemér egyetemi tanár hajtott végre, egy óra hosszat tartott és kitűnően sikerült. A grófnő előreláthatóan 10—12 nap múlva hagyhatja el a szanatóriumot. A kormányzó és neje a kabinetiroda útján több ízben érdeklődtek a grófnő állapota iránt.

**Tőry Gusztáv nyug. kuriai elnök halála.** A magyar közéletnek ismét gyásza van. Tőry Gusztáv volt igazságügyminiszter és a Kuria nyug. elnöke, aki alig három hónappal ezelőtt vonult nyugalomba, péntek délután meghalt. A 68 éves korában elhunyt nyugalmazott kuriai elnök alig egy órai szenvedés után halt meg zugligeti villájában. Tőry Gusztáv a mai jogásznemzedék egyik legkiválóbb tagja volt és egész sereg nagyszabású törvényhozási munka tette ismertté nevét. Tőry Gusztáv a legmagasabb magyar bíróságnak, a Kuriának öt esztendeig állt az élén. Helyét a nyáron adta át Juhász Andornak. Tőry Gusztávot hétfőn délelőtt temették el nagy részvétellel. Pesthy Pál igazságügyminiszter és Juhász Andor kuriai elnök búcsúztatták a nagy halottat.

**Jövő év júniusáig nem lehet Amerikába menni.** A belügyminiszter közli, hogy Magyarországból az Amerikai Egyesült Államokba az 1925—26. pénzügyi évben kiállítható útlevélek létszáma beteltnek tekinthető. A belügyminiszter felhívja az illetékes hatóságokat, hogy ezután az Amerikai Egyesült Államokba való kivándorlás céljából útlevélkérelmeket hozzá már ne terjesszenek fel. Kivétel csak azoknak az útlevelével tehető, akik az Egyesült Államokban élő férjükhöz és szüleikhez vándorolnak ki. Ezeket a kérvényeket a belügyminiszter előjegyzésbe veszi, hogy a folyamodók részére a következő évek kvótáiba való besorolás tekintetében előnyt biztosítson.

**A siklói járás legjobb leventéi.** Siklós község és a siklói járás közzei leventéinek vándorzászlóját vasárnap délelőtt avatták fel nagy ünneppel keretében. A zászlóanyai tisztet Fischer Béla alispán neje vállalta. A zsüri a bemutatott gyakorlatok alapján a járás legjobb levente-egyesületének, a nagyharsányi levente-egyesületet állapította meg és a vándorzászlót ennek ítélte oda.

**Köszönet a rendőrségnek a vörös mozgolódás elfojtásáért.** A Társadalmi Egyesületek Szövetsége Marinovich Jenő dr. főkapitányhoz levelet intézett, amelyben negyvenkét társadalmi egyesület nevében őszinte, meleg elismeréssel üdvözli a főkapitányt abból az alkalomból, hogy a legutóbbi kommunista mozgalmat a rendőrség felfedezte és a bűnösöket az igazságszolgáltatás kezére juttatta.

**LOPOKROC**

**TARTOS**

**220.000 K-tól**

**OSZÓ**

**GUTMANN J. ÉS TSA**

**Munkaruha**  
**Divatöltöny**  
**Mikádó, Bekecs, Bunda**  
**Bőr kabát, Kocsibunda**  
**Gyermekruha, Fiu öltöny**  
**Raglán, Télikabát, Esőköpeny**  
**Vászon, Zefir, Karton**  
**jó, szép, olcsó.**

Kérjen árjegyzéket!

Hivatkozzon e lapra!

Budapest, Rákóczi-ut 16.



**A hazatért halott hősök diadalútja.** A mult héten ismét huszonhárom hős katona holttestét hozták haza Olaszországból. A hazatért magyar hősöket ünnepélyesen fogadták a keleti pályaudvaron. A fogadtatáson megjelent a kormányzó képviselőjében Ludwig György altábornagy, József királyi herceg, tábornagy, vitéz József Ferenc dr. kir. herceg, Augustus, Anna és Izabella főhercegnők, a miniszterelnök képviselőjében Gogolák Károly miniszteri tanácsos, a főváros nevében Sipőcz Jenő polgármester. Képviselték magukat a francia, az olasz, a török, az osztrák, a német és portugál követségek, akik követségük nevében koszorút helyeztek az elesettek koporsójára. Ezenkívül százakra menő közönség várta a tetemeiket. Pontban 11 órakor, amidőn Budapest összes harangjai a gyász jelül megkondultak, kezdődött meg az ünnepélyes szertartás. A különböző egyházak papjainak beszéde után a honvédelmi miniszter képviselőjében Ujtordai Kovács Béla tábornok, a főváros képviselőjében pedig Sipőcz Jenő dr. polgármester mondott lángoló hazafiúi szeretettől áthatott szavakat. Az ünnepi beszédek elhangzása után a katonai zenekar gyászindulókat játszott, miközben a kivonult díszszázad tisztelgett mindaddig, amíg a koporsók mellé kirendelt díszrészeg azokat a kocsikra nem vitte s míg a vidékre szállítandó hősi halottakat a keleti pályaudvar ravatallá alakított helyiségébe vitték. A gyászkocsik elindulása után a kirendelt katonaság dísztüzet adott le, mely után a katonaság díszmenetben vonult el.

**Izgalmas életmentés.** Az elmúlt hét egyik reggelén az Erzsébet-hídon szolgálatot teljesítő rendőr észrevette, hogy az Erzsébet-hídon körülbelül a Duna közepén, a híd gyalogútja alatti vasszerkezeten egy féllábú ember ül és értelmetlen szavakat kiabál. A rokkant életveszedelem helyzetben volt, minden pillanatban beleüthetett volna a vízbe, megközelíteni sem a rendőr, sem a közeli hajósok nem tudták, a tűzoltók segítségét kellett tehát igénybevenni. A tűzoltók két csónakon a híd alá ezvektek, két tűzoltó pedig derekukra kötött kötéllal a híd gyalogútja alatt elvonuló vasszerkezetre kúszott, ahol a hadonászok, ellenszögölök rokkantat megragadták, derekára kötelet kötöttek és így sikerült felhúzni a hidra. A féllábú embert előállították a főkapitányságra, ahol megállapították, hogy Drasztler József a neve, a háborúban megrökkant katona, s hogy elmebajos. A lipótmezei elmeegógyintzetbe szállították.

**Forró gejzir Hajdúszoboszló határában.** A Hajdúszoboszló határában végzett furási munkálatoknál ezer méter mélységből nagy robajjal óriási víztömeg tört föl. A vizsugar magassága hat méter, átmérője tizenhárom centiméter, *Bifoka pedig hetvenkét fok, míg a városligeti meleg forrásé* hetven és a Nagyvárad melletti Félix forrása ugyancsak hetven fok. A vizet a debreceni vegyikísérleti állomáson vizsgálták alá vették. A víz első izlésre erősen sós. Valószínűnek tartják, hogy a forró talajvíz vulkánikus természetű és a mátrai hegyek vidékéről származik.

**Egy lebukott zsoké más lovára esett és első lett.** Példátlan eset történt a franciaországi Enghienben a lövészgyűlésen. Mikor az akadályversenyt futották, a verseny favoritja, nyergében Haes zsokéval, a széles árok tulsó partján felbukott. Közvetlenül mögötte egy másik ló száguldott, amelyet egy Hervé nevű zsoké lovagolt. Ez a zsoké hirtelen visszarántotta lovát az akadály szélére, nehogy rábukjék az elesett lóra, amely már a bukás után felállott. Így történt, hogy Hervé lovának feje fölött messze repült a nyeregből, túl a széles árkon s egyenesen az elesett ló hátra esett. A párpa abban a pillanatban futásnak eredt s Hervé megragadta a gyeplőt. Elsőnek ért be, azonban érvénytelenítették a győzelmét, mert idegen zsoké ült a nyergében.

**Nagystilű magyar szélhámost lepleztek le Amerikában.** A chicagói lapok nagyszabású és körmönfont magyar szélhámóst lepleztek le, aki egy chicagói lap szerint a világ egyik legnagyobb szabású svindlere. Fáy Istvánnak hívják ezt az amerikai magyar szélhámóst, aki Chicagóban a magyar kormányzó vejének adta ki magát és azzal bolondította az embereket, hogy ő a kormányzó lányával a legitimisták áskálódásai miatt volt kénytelen házasságát felbontani és ugyanez okból kénytelen Amerikába menekülni. Fáy István a legkülönbözőbb csalásokat és visszaéléseket követte el. Így többek között elvette egy chicagói milliós lányt, miután a család elhitte róla, hogy Fáy gróf és előkelő magyar úr. Hamarosan kiderültek azonban a szélhámosságok és Fáy a rendőrségre került, ahol megállapították róla, hogy rútul visszaélt azzal a véletlenel, hogy őt is Fáy-nak hívják, bár a magyar kormányzó vejével még rokonságban sincsen. Most körözik.

**Birtokot hagyott az államra. Kégl János** áporikai földbirtokos aki október 15-én hunyt el, végrendeletében *áporikai ötszáznegyvennégy holdas birtokát a magyar államnak hagyta csikótelep céljára.* A birtok egész felszerelését a most kezdődő gazdasági év természetével és minden egyéb ingóságával együtt felérésben a peregi római katolikus templomnak, felérésben pedig a pesterzsébeti fiúárvaháznak adományozta. Kisebbséget hagyott az áporikai hitel-szövetkezetnek, az állami iskolának s a gazdaságában alkalmazottaknak.

**Lezuhant függőhíd.** Budapesten, a Király-utca 69. számú ház homlokzatát tartozzák és a mázolómunkások egy függő hídon festették a ház homlokzatát. A függőhíd a ház második emeletének magasságában lebegett, amikor egyszerre a kötélt elszakadt s a híaon dolgozó három munkás a magasságból lezuhant. Vésesen kerültek el a járdán Láng Géza, Proszto Imre és Berger József mázolók. Utóbbi a legsúlyosabb sérüléseket szenvedte. A helyszínén termelt mentők Láng és Proszto sérüléseit bekötötték, Berger Józsefet pedig beszállították a Rókus-kórházba, azonban, mielőtt odaértek volna, Berger a szenvedett belső sérülésekbe belehalt. A megindított rendőri vizsgálat során Witmann János kőművesmestert, a felelős vállalkozót őrizetbe vették.

**Elveszett és megkerült ezerdolláros.** Az egri piacon az egyik utcaperő észrevette, hogy kékeszöld színű papíroszod sorozatát a seprő. Két hentesegéd felvette. Lassanként nagy tömeg gyülekezett köréjük. Nézegették, vizsgálták, egyik azt mondta, reklámécudula, a másik azt, hogy dollár. Többen bizonyították, hogy az valóban ezerdolláros. A két hentesegéd erre bevitte a pénzt a rendőrkapitányságra, ahol csakugyan kiderült, hogy ezerdolláros bankjegyet találtak az egri piac szemetijében. Rövid idő múlva jelentkezett is az amerikai bankjegy gazdája, özvegy Szalkay Istvánné, egerbaktai földművesasszony. Előadta, hogy Amerikában elhalt férje után örökölte a pénzt és most kapta meg. Be akarta váltani a bankban s amikor a piacon keresztül haladt, akkor vesztette el. Miután az özvegy asszony kellőképp igazolta, hogy az ezerdolláros bankó csakugyan az ő tulajdona, a rendőrség kiszolgáltatta neki.

**Elismerés az Ecclesiának.** Az Ecclesia Harangművek t. igazgatóságának Budapest. Tisztelettel értesitem, hogy a négy darab harangot megkaptuk és felszereltük. A harangokra vonatkozólag csak annyit mondhatok, hogy reményünket túlhaladták úgy az egyes harangok, mint a teljes összhang. Valóságos orgona a toronyban. A gróf ömeltősága, valamint az összes hívek el vannak ragadtatva a szép összhangtól. A szentelések voltak néhányan, kik már más cémnél csináltattak harangokat, de kénytelenek voltak elismerni, hogy a mi harangjaink hangjai kitünők, lágyak, kellemesek, mégis messzehangzóak. Különösen említésre méltó, hogy a távol tanyán lakók azt mondják, hogy valami fenségesen szép a harangok hangja messziről. A magam részéről csak hálás köszönetemet tudom kifejezni a szép és pontos kiszolgálásért, az elsőrendű ügyes szerelésért, mellyel bámulatba ejtettek mindenkit. Annýira el vagyunk ragadtatva, hogy — bár mostani elhelyezése a harangoknak teljesen megfelelő — az Ecclesiánál megrendelni kívánjuk a teljesen új, modern álló harangállványt. Szíves és sürgős választukat kérem, mert ezzel kapcsolatban a toronyóra is más elhelyezést nyerne. Esetleg a toronyóra áthelyezését és rendbehozatalát is lehetne az Ecclesiával eszközölni? Annál jobb lenne. Portó-költség kímélése céljából itt kérek az Ecclesiától 5 kg finom, örökmécsesbe való égőolajat s megfelelő gőz letelet. Talán jó lenne, ha küldenének mécsengembot és az újfajta hosszú örökmécsbelet is. Az olajat bádognakánban kérem, melyet megtöltés végett szükség esetén visszaküldenék. Füstölő szemet is kérek 2 kg-ot. Még egyszer kifejeze hálás köszönetemet, vagyok kiváló tisztelettel: Zahoray József dr. s. k., plébános.

## Bőrkabátokat

szőrmebéléssel, szőrmeallérral be-  
küldött mérték után szállítók vidékre  
utánvétellel feketét 1,300.000, barnát  
1,400.000 koronáért.

## László ruhaáruháza

Budapest, Rákóczi-út 50. szám.

# REJTVÉNYEK

## 1. Számrejtvény.

3. 19, 10, 9, 17. A világtájak egyike.  
11, 7, 14, 15, 2. Határozatlan számnév.  
3, 6, 5. Ez mindenkit könnyen érhet.  
14, 15, 6, 12. Évszak.  
8, 4, 12, 16, 20. Tengerben található.  
1—20 Közmondás.

(Beküldte Martin Antal Budakeszről.)

## 2. Belűrejtvény.

## 3. Talány.

Is  
ten

NE  
V

Cs-vel bajba kerülés,  
T-vel szép tollának örülés.  
J-vel sziget Ázsiában.  
L-el kráterből ömlik.  
Sz-el magyar folyó volt.

(Beküldte ifjú Nemes József  
Biharnagybajomról.)

(Beküldte Kiss Sándor Üllőről.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a 48-ik számban közöljük.

A 42-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Betűrejtvény: **Oklevél.**
2. Betűrejtvény: **Látóhatár.**
3. Számrejtvény: **Isten áldja a tisztas ipart.**

Megejtették: Gyanó Sándor. Molnár Elek. Mile József. Jeney Sándor. Bánfy Jolán. Fábrián Etus. Lipták Ferenc. Fekete György. Bóna József. Plósz Máttyás. Asbóth Ilonka. Hevesi Lajos. Nagy Árpád. Györffy Géza. Kerekes István. Nándor József. Vágó Mihály. Vörös Miska. Osztró László. Kiss Ferenc. Lengyel Tivadar. Hangos Edit.

Jutalomkönyvet nyertek: **Asbóth Ilonka (Szany), Bóna József (Nemesdéd), Bánfy Jolán (Székesfehérvár), Mile József, (Szerep) Plósz Máttyás (Kálmánháza).**

A 43-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

# TRÉFÁK

## Minek kell a nyugalom.

Az orvos így szól a pácienséhez, aki már egy órája kinozza:  
— A baj nem komoly, asszonyom, önnek csupán nyugalomra van szüksége.

A páciens nem nyugszik bele a dologba:

— De, doktor úr, ez lehetetlen, nekem komoly bajom van! Vizsgáljon csak meg jobban, lehetetlen ebbe belenyugodni. Fáj a fejem, fáj a gyomrom, mindenem fáj! Ne vegye kérem ezt a dolgot olyan könnyen, nézze meg csak a nyelvemet!

Az orvos elszédül a szóradattól és ezt mondja:

— Higye el, asszonyom, *annak is nyugalomra van szüksége.*

## A betegnek is élni kell!

*Egyik úr:* Én ha beteg vagyok, azonnal orvoshoz szaladok, hisz az orvosnak is élni kell. Ha megírta a rendelést, a patikushoz megyek, mert a patikusnak is élni kell. Ha pedig megkaptam az orvosságot, odahaza mindjárt a szemétre dobom.

*Másik úr:* De az istenért, miért teszi ezt?

*Egyik úr:* Mert nekem is élni kell!

(Beküldte Sörös Ferenc Rábaszovátáról.)

## Ravasz cigány.

Egy földesúr kint sétált a patakparton és kérdi az ott heverő dádétól:

— Hej, mind a tied ez a sok rajkó?

— Enyim bizony, nagyságos úr — feleli a cigány.

— Hát ez? — kérdi az úr, rámutatva egy meztelen gyermekre.

— Ez nem az enyim, kérem szépen, ezt csak én ruházom — hangzott a válasz.

(Beküldte ifjú Komjáti András Gyöngyösről.)

Ügyeljen  
bevásárlásainál



védjegyünkrel!

Száll az ének szájról-szájra:  
FRANCK kávénak  
nincsen párja!

D. 177 O. 25 I. — V. 2.

# VÁSÁR ÉS PIAC

Fővárosi árak 1925 november hó 1-én.

**Gabonaárak.** Tiszavidéki búza 345—357.500. fehérmezei és pestvidéki 340—352.500. dunántúli 337—350.000 rozs 225—230.000. árpa 240—260.000. sörárpa 320—350.000. zab 245—255.000. tengeri 275—280.000. repce 620—630.000 korpa 157—160.000 korona métermázsánként.

**Liszt- és őrleménypiac.** Dupla 0-ás 5900. 0-ás 5700—5800. 2-es 5400—5500. 6-os 4000. takarmányliszt 2000. korpa 1600. I-es rozsliszt 4000. 75%-os egység rozsliszt 3400 korona kilogrammonként zsákkal együtt.

**Takarmányvásár.** Rétszéna I. rendű, ó 120—135.000. II. rendű, ó 85—115.000. III. rendű csomagolásra 50—80.000. muharszéna 106—140.000. lucernaszéna 135—185.000, zabosbükknöszvénya 120.000, tengeri, csöves 135—140.000, tengeri, szemes 180—190.000, takarmányrépa 38—40.000, alomszalma 60—70.000, zsúpszalma 85—96.000, zsúpszalma 1 kéve 3500—5000 korona.

**Vetőmagvak.** Bab. fehér 280—300. bab. tarka 200—220. borsó. Viktória 320—350. borsó, expressz 450—500, baltacim 700—750, bükknöy. tavaszi 250—270, cirokmag 160—180, koriandermag 320—350, csillagfűrt 210—230 ezer koronában értendő. Fehérhere 2-500—3-500 millió koronába értendő. Kendermag 380—400. köles 230—250, lenmag 620—650. lencse, prima 550—750 ezer koronában értendő, Lóhere nyers, nagyarankás, nem tisztítható 1-900—2-000, lóhere. nyers, nagyarankás, tisztítható 2-100—2-200. lóhere, nagyarankamentes 2-300—2-500, lóhere, vörös, ólomzáralt 2-800—2-900, lóhere fehér, ólomzáralt 2-900—3-000. lucernamag nyers. nagyarankás. nem tisztítható 2-000—2-100. lucernamag nyers. nagyarankás. tisztítható 2-200—2-300. lucernamag nagyarankamentes 2-400—2-600. lucernamag vörös, ólomzáralt 2-800—2-900, lucernamag fehér, ólomzáralt 3-100—3-200, mák 1-700—1-750 millió koronában értendő, Muharmag 150—170, mustár 850—950, napraforgó, fehér 280—300 ezer koronában értendő. Nyúlzapuka 1-500—1-800 millió koronában értendő. Tatárka 280—300, tökmag 560—580 ezer koronában értendő.

**Vágómarhavásár.** Ökör legjobb minőségű 11.500—16.000, közepes 10.500—11.000. gyengébb 6000—10.500, bika jobbminőségű 11—15.000, kivételesen 15.500—16.000, közepes és gyengébb 6000—10.500, tehén jobbminőségű 10—14.000. kivételesen 14.500—15.000, közepes és gyenge 6000—9500, kicsontozni való marha 3500—6000, növendékmarha 4000—12.000 korona kilogrammonként élősúlyban.

**Sertésvásár.** Könnyű sertés 15—17.000 közepes 19—19.500. nehéz sertés 20—21.000 korona kilogrammonként élősúlyban.

**Tenyészállatok és jármosókrök.** I. rendű belföldi jármosó-ökör 13—14.500. I. rendű tarka jármosóörök 12—13.000, friss fejőstehen 12.500—16.000. 1½ éves üszök 13—16.000. 1½ éves tinók 12—14.000 K.

**Szűrőmarhavásár.** Élő borjú. Belföldi szopós: I. rendű 18.500—20.000. kivételesen 21.000. II. rendű 17—18.000 korona kg.-ként élősúlyban.

**Vadpiac.** Nyúl borbén darabja 50—80.000, fácán darabja 60.000—80.000, fogoly darabja 25—35.000 korona.

**Juhvásár.** Feljavított juh 4600 korona kilogrammonként elősúlyban.  
**Lóvásár.** Jobb minőségű lovak: háttas csikó 400—3.000.000. igaz 700—1.300.000. öszvér 2.250.000—3.300.000. alárendelt minőségű lovak 250—4.000.000. vágólovak 250—1.800.000 korona

**Tej és tejtermékek.** Teljes tej literje 4500—5000. tejszínhab literje 40—55.000. tejfel literje 20—30.000. vaj kg.-ja 60—74.000. nagyban 46—50.000. tehénturó kg.-ja 10—18.000. juhturó kg.-ja 35—40.000. hazai mentáli sajt kg.-ja kicsinyben 60—80.000. nagyban 40—45.000. hazai régi sajt kg.-ja kicsinyben 60—70.000. hazai trappista sajt kg.-ja kicsinyben 36—50.000. nagyban 28—34.000 korona.

**Baromfi és tojás.** Csirke kg.-ja 18—45.000. tyúk kg.-ja 35—70.000. hizott ruca kg.-ja 26—30.000. hizott pulyka darabja 90—105.000. libamáj kg.-ja 50—100.000. lúdszír kg.-ja 35—55.000. tojás darabja 1800—2400 K.

**Halpiac.** Ponty kicsinyben elsőrendű 40—50.000. nagyban 28—32.000. másodrendű 25—35.000. nagyban 22—25.000 korona.

**Zöldség és gyümölcs.** Sárgarépa 200—6000. petrezselyem 2000—6000. zeller 2000—8000. kalarabé 1500—2500. vöröshagyma 1000—2500. fokhagyma 12—28.000. cékla 1500—5000. fejeskáposzta 800—2000. kelpáposzta 1000—4000. fejessaláta 700—2000. rózsaburgonya kicsinyben 1100—1500. nagyban 100.000—110.000. fehérburgonya kicsinyben 1200. nagyban 65—70.000. retek kilogrammonként 2000—6000. zöldpaprika 5000—14.000. tök 2000—4000. 1 cső tengeri 300—600. karfiol 12—24.000. zöldborsó 16—18.000. torma 8000—30.000. sóska 3000—6000. spenót 2000—4000. champiungomba 40—120.000. alma 4000—18.000. birsalma 4000—10.000. körte 4000—24.000. szőlő 4000—16.000. dió 6000—16.000. gesztenye 5000—10.000 korona kilogrammonként.

**Gyapjú.** A gyapjúpiac élénkebb. az árak 30—35.000 korona között mozognak kilogrammonként minősége szerint.

**Nyersbőr.** A nyersbőrpiacra a legutóbbi árak: marhabőr 17—18.000. borjubőr 28.000 korona kilogrammonként.

**Szeszpiac.** A finomított szesz ára változatlanul 28.000 K.. az ecetgyártási szesz 1000 K.-val olcsóbb (18.000 K.). a denaturált és ipari célokra szolgáló szesz 2000 K.-ig olcsóbb. Gyümölcspálinkafélék. Ótörköly 63—65.000 K.-ig. új törköly 56.000 K.-ig. szilvium. vörösárú 63.000. kékkárú 65.000 K termelő állomásról 10.000 itenfokontként és forgalmi adó.

**Borpiac.** Homoki újborokért 350—400 K.. besűrített musttal feljavított újborokért pedig 450 koronát fizettek hektoliter-Malligand-fokontként seprővel együtt termelő állomásról. Új-boreladás azonban eddig kevés volt.

**Háziipari nyersanyagok.** Nemesfűz. hántolt 500—550. nemesfűz. hántolt. vegyes 420—480. tiszai fűz. hántolt. vékony 400—450. tiszai fűz. hántolt. közep 340—380. tiszai fűz. hántolt. vastag 260—280. fűzbot 100—200 ezer korona métermázsánként.

**Idegen pénznemek legmagasabb ára 1925. évi november hó 8-án.**  
 1 angol font 346.000 K. 1 dollár 71.580 K. 1 francia frank 2975 K. 1 szerb dinár 1267 K. 1 román lei 338 K. 1 olasz lira 2823 K. 1 cseh korona 2119 K. 1 osztrák schilling 10.066 K. 1 svájci frank 13.803 K. Zürichben 100 magyar K-ért 0.007270 svájci frankot fizettek. — **Arany- és ezüstpénzek:** 20 koronás arany 296.000 K. ezüst ótkoronás 34.000 K. ezüst forintos 17.000 K. ezüst koronás 6500 K.

Főszerkesztő: Meskó Pál. Felelős szerkesztő: Perlaky György.  
 Főmunkatárs: Buday Barna. Felelős kiadó: Bak Imre.

# Ruházati

## szükségletét

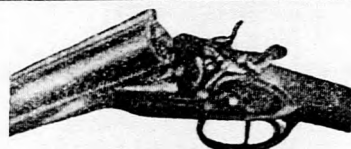
legelőnyösebben a  
**„HANGYA“**  
 vidéki szövetezeteiben  
 szerezheti be.

# Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett  
 ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája.  
 Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1.  
 Törvényszéktől bejegyzett cég.

**Szakorvos** rendelő vér- és nemibetegek részére. Ezüst salvarsan-oltás!  
 Rendeiés egész nap.  
 VII., Rákóczi-út 32. sz., I. em. 1. (Rókussal szemben.)

**HÁLÓSZOBA,** ebédlő, uriszobakonyha- és szalonbutor legolcsóbban  
 RUBIN, BUDAPEST, WESSELÉNYI-U. 47.



## MRAVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő  
**Budapest, VII., Károly-Körút 9.**  
 ELVÁLLAL: mindentéle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — **ÉLAD:** elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadászfegyvereket. — Legjobb minőségű mindenféle golyós, sörétes töltények, löszerek.

# ÁLLAMGÉPGYÁRI

gőzcséplőkészletek, szívógázcséplőkészletek, szalmakazalozók, lóherefejtők és a legjobb gyártmányú mezőgazdasági gépek és eszközök, ú. m.: ekék, vetőgépek, boronák, fűkaszalók, aratógépek, répa- és szecskavágók, darálók, morzsolók, rosták stb. állandóan raktáron.

**A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége Budapest, Vilmos császár-út 32.**

Nyugati fiók: VI., Vilmos császár-út 63.

Keleti fiók: VIII., Baross-tér 9.

Őszi vetésekben bagolyféle, honvédbogár, repcedarázs hernyóinak, a gabonafutrinka lárváinak pusztítását biztosan megakadályozza

méregmentes **THANOL** permetezésre  
 arzénméreg **ARZOLA—MOLEX** arzénméreg  
 permetezésre. porozásra.

**MEZEI EGÉR** (pocok) legkedvesebb mérgezett eledele a kukoricatörmelékkel készített

# ARVALIN

foszforméreg, 4-5 órán belül biztosan öl.

Egyéb egér- és patkányirtó szerek: **MUROL** strichnines bűza

**CILLON** méregmentes készítmény.

Vértetvek, pajzstetvek ellen:

# ENDALMOLA

permetezésre, lombhullás után.

a sebhelyek bekenésére.

Téli araszolók (zöld hernyók) ellen:

# HIBERNA

enyvgyűrű.  
 Október—novemberben kell a téli araszolók ellen védekezni.

KÉRJEN ISMERTETŐT! **„CHINOIN“** vegyészeti gyár **UJPEST.** KÉRJEN ISMERTETŐT!

# AHOL A PACSIRTA DALOL

## REGÉNY — IRTA MÓRICZ PÁL

(7. közlemény.)

Ez a tisztaszívű nagytiszteletű úr emelt legelőbb poharat a fiatal pár boldogságára. Nemes családjuknak soha, az idők végéig magva ne szakadjon!...

A mezősi asszonyok még hetek múltán is erről a lakodalomról beszéltek. Ilyen fényes lakodalom nem sok esett Mezősön. Megegyeztek abban is, hogy oly szomorú menyasszonyt is keveset láttak, mint aminő Katica volt. Beszéltek, hogy akkor éjtszaka el is ájult és hogy az öreg doktor Fekete, az aranykeresztes vén orvos, félóráiig szagoltatott vele patikaszeret, míg föleszmélt ez a kis nebánsvirág.

6.

Ha a földet, a gazdaságot úgy szerette volna Katica, mint a többi mezősi nők szeretik, becsülik, akkor házassága sem nehezedik rá, mint szomorú, unott, nehéz teher. A mezei virágok őseréje, a tulajdon föld kalászaik közül ki-pirosuló pipacsok, kármintpiros vadborsó virágok mézes párai behalzsamozzák beteges szívet. Lassan öröme gerjett volna a napfényes élet iránt, amely pirosra barnította a Miklós arcát. Erős levegőjével megkeményítette a Miklós hangját... Ámde a kinevelődött mezősi leány visszavágyott a szalonok puhaszönyeges pompájába, e mesterséges illatszerektől lágy levegőbe. Ott hajlékonyabb a gavallérok dereka. Választékosabb minden szó, minden mozdulat. Ezek után ítélve, a kérges külsejű Miklós jobb, nemesebb tulajdonságait nem méltányolhatta. Csak önző, röghöz kötött embert látott benne. És ha Miklós zsíros vadászeszímáját főlhúzta, az avas csizmaszagtól mindjárt szédült a Kata ideges fejcséje. Viszont Miklóst meg a Kata finom illatszeri ingerelték rendkívül. Gyakran kifakadt:

— Ejh! Micsoda nagy patika szag van itt...

Mezősön kevesen kerülnek olyanok, akik szívből ne hódolnának a varázserejű, éltető páras szép magyar föld előtt. A földnek ezt az édes, ezt a nagy erejét ám nem érezte Katica. Azt a hatalmas erőt, mely még a szegény mezősi zsidó sorsát is odaláncolja a mezősi magyar göröngyökhöz. Épen azért nem is érthette meg soha férje, Örmös Miklós törekvését... A munka áldott pora, mely nyáron férje arcára tapadt, az ő szemében borzalmas piszok volt. És az egész ember egy nagy merénylet a finom társaságok tizparancsolta ellen.

Miklós meg az érzélgést utálta. Lelke magasabb érzései a föld iránti végtelen szeretet és a faji nagy öntudat voltak. Az asszonyban sem keresett egyebet, mint hűséges, engedelmest párt, aki vele együtt buzgón gondozgatja, gyarapítja a földből gyümölcsöző vagyont. Erőszakos, szilaj férfiak között növekedett és így nem is bírt egy érzékeny nőt lekötöni, mint ahogy a nehéz, iromba mezei kapával sem lehet sérelem nélkül gondozni a gyöngye kerti virágot... Alapjában véve egyikük sem volt rossz, ám nem értették meg egymást.

Ellenkező világnézetekben nevelték föl őket, ebből származott későbbi elégedetlenségük, házasságuk ezért is nem volt boldog házasság. Az érzékeny Kata szomorkodott, hallgatott. Miklós kint a tanyán, a földön, a mezőn, vadász cimborái között kerestett szórakozást. És, mivel Katica gyakran betegeskedett, Miklós fölújította régi viszonyait a napsütötte arcú paraszt menyecskével, kikapós pusztai lányokkal. Úgy, hogy már Katicának is besúgták a viszonyait, ami természetesen még kevésbé emelte az asszony előtt a Miklós becsületét.

Katica sokat unatkozott, búsongott. Bezzeg a nevelőben másként képzelte el élete alakulását. Más társadalmi szereplésre készült. Gyakran sirdogált, mint az ideges asszonyok. Mártíromságnak vélte életét, holott maga tépdeste hozzá a töviseket. Férjét nem hogy magához szelidítette volna, idegeskedésével még inkább elriasztotta magától. A szerelmes francia regényeket olvasgatta, el-el mélézött. Hiábavaló ábrándozások voltak ezek. Mezős nem termel ilyen regénybeli lovagokat. Mezősön csak búza terem, meg napsütött arcú, poros ruhás emberek.

— Bár meghalnék! — sóhajtott Katica, az ily Istenkáromló fohászok gyakoriak az elnevelt, az ideges asszonykák ajakán. Bezzeg más becsületesebb fohászokat tanultak anyáink, nagyanyáink az ezüstkapsos kálvinista imakönyvekből, amelyeknek lapja között sárgult, préselt ibolyák, rozmarinágák találhatók. A mai nevelésnek nincsenek ily balzsamos könyvei. A mai nevelés lelki gyengéket nevel, sóhajtozó, regényfaló asszonyokat... Lassanként épen így elléhszodik a férfinép is. Bánják is ezek a földet, bánják is ezek a nemzetet, ha pusztul... Ami magyar, nem kell nekik, csak az idegent majmoló divatok. És a meszelőt dehogyan is fogná kezébe az ifjasszony. Pedig nincs szebb, nincs barátosabb a hóféhérre meszelt magyar szobánál, melynek a levegője az almárium tetejére fölrakott almáktól illatos.

7.

A dunaparti császárvárosból, az ezerpalotás Bécsből, a Nagy-Magyar-Alföldre helyezték le a piros huszárokat. Piros csákójuk után nevezték őket piros huszároknak. Ezen lovaszredtől egy skadront Mezősre rendeltek ki állomásra.

— Bécs után Mezős?!... A század néhány tisztje már előre kesernyésen, fázva hasonlították össze a két állomást. Micsoda fölfordulás! Micsoda ellentéték! A villámfénytől ékes bécsi bulevardok után a petroleumlámpásos, deszkapadlós magyar Ázsia. Sőt, ami azt illeti, úgy lehet, az a petroleumlámpás, az a deszkapalló sem egészen bizonyos a mezősi kutyaszoritós-közökön...

— Minden jó lélek dicseri az Urat! — sóhajtotta a skadron szöke «grófja», a kis Debaldi hadnagy. Ő voltaképen nem volt gróf, csak hogy midőn berugott, mindig az ilyen kilencágú koronás fajta bácsikáit, nénikéit emlegette. A «conte» méltóságok lovag Zsbozsenszky főhadnagy, az ezredsegéd tiszt ruházta reá. A Ronacherben pezsgőztek az urak hamisszemű, hamisgyémántos orfeumi dámmakkal, amikor Zsbozsenszky pokoli humoros felköszöntőt mondott a talján származású velencei szöke kis nobilére, felköszöntvén, mint családalapító «conte»-t. Ezóta rajta száradt Debaldi hadnagyon a «gróf úr» cím, amiért nem is haragudott.

Debaldi hadnagy nagyokat sóhajtott. A menetelő lovasz század utolján poroszkált, ama bizonyos fekete Csillag lován, amely ló (a hadnagy úr szava szerint) a szép asszonyok fehér kezeckéjéből több cukrot fogyasztott, mint arabok, már tudniillik a bécsi garnizonban. A hadnagy mellett hű cimborája lovagolt, a kadét von Britoff. A kadét almásderes lova «forsrifitosan» föl volt málháza. Izzadt a deres, izzadt a jól táplált kadét is, aki már elunta ezt a sok keresves sóhajtozást. Hejh, sűrűn is kopoghatott odafönt nagy Bécs városában valami hamisvérű, fehérynakú bankárnének a tükör üvegablaka?...



## Ültessen gyümölcsfát!

Ne feledjük azonban, hogy hasznot csak fajtanemes gyümölcsös hoz.

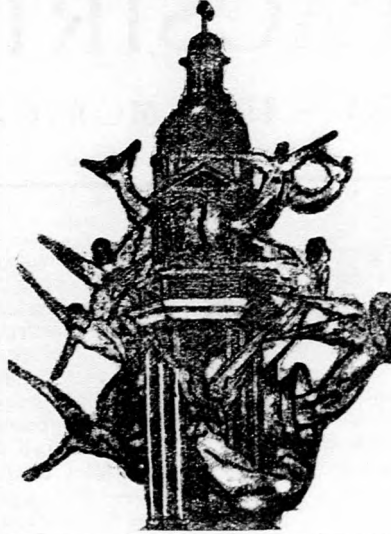
**A legszebb, legnemesebb fajtájú gyümölcsfacsemeték, magastörzsű és bokorrossák, díszfák, díszcserjék, akác- és gleditschiacsemeték stb. bármilyen mennyiségben**

**Unghváry József faiskolájában Cegléd kaphatók!**

Kérjen árajegyzéket!

Budapesti iroda:  
**VI., Andrássy-út 56. sz.**  
Telefon: 162-72.

## HARANGOKAT



tiszta harangérből pontos hangolással leggyorsabban önt és szállít az Orsz. Harangszakértői Bizottság felügyelete mellett a

**HARANGMŰVEK R.-T.**

„ECCLESIA“ ALAPÍTÁSA

Közp. iroda: Budapest, VI., Tüzér-u. 13-17.

Mindenféle gazdasági szak-  
könyvet, szindarabot, regényt  
leggyorsabban és legjutányosabban a

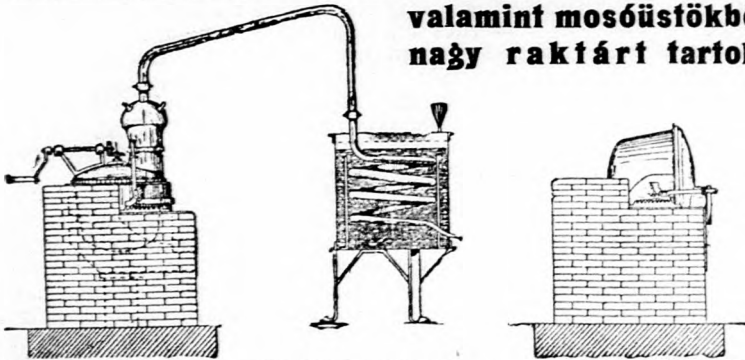
„VÁSÁRNAP“ könyvosztályánál  
szerezhet be: Budapest, VI., Ó-u. 10.

## !SOVÁNYSÁG!

vérszegénység, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer a **Dr. Hartley-féle AMERIKAI EROTÁPPOR!**

Hat hét alatt lényeges testsúlygyarapodás! Számos köszönőlevél! 1 doboz ára 18 ezer kor., vidékre postán utánvétellel 2 doboz 45 ezer. —  
Főraktár: **KÁDÁR** drogeriában, Budapest, VI., Király-utca 72.

**Pálinkafőző- és finomító-üstökből valamint mosóüstökből nagy raktárt tartok.**



Kérjen árajánlatot.

Szabadalom bejelentve.

Nyugattítól B-kocsival.

Egyszerű és duplafalú falazásból buktatható pálinkafőző-készülékek.

**MÁTHÉ ANDRÁS** vörösrézárúgyár, UJPEST, Gróf Károlyi-u. 11.

## Szövetkezeteink figyelmébe!

Elsőrendű színbőrökből készült férfi-, női- és gyermekcipők, box- és sevrőbőrökből, továbbá munkásbakancsok a legjobb minőségben a legjutányosabb napiárakon szerezhetők be a

„HANGYA“ ruházati és díszműauosztályánál.

## LEVENTE-ZÁSZLÓK ÉS KARSZALAGOK

mindennemű kivitelben

„HUNGÁRIA“ zászlógyár és díszítési vállalat-nál Budapest, IV., Papnövelde-u. 4-6.  
(Iskolaépület.) Telefon: 102-85.

## Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth

**Budapest,**

**VI., Vilmos császár-út 57.**

## H-S-C-S nyersolaj-traktor

Mielőtt

## TRAKTORT

vásárolna,

nézze meg gépünket és nem fog mást venni.

**TRAKTORUNK CSÉPEL, SZÁNT, VONTAT.**

**Ékek, ekealkatrészek, boronák, kapálóékek, fűkaszálók,**

marokrakó és kéveköthő aratógépek, lógereblyék, kézi-járgányosok, motoros- és gőzcséplőkészletek, szecskavágók, répavágók, daráló, morzsolók s minden egyéb gazdasági gép és szerzám a

„HANGYA“ mezőgazdasági géposztályánál szerezhetők be legjutányosabban.